

**OBRA
COMPLETA**
(addenda)

SAF 3355

3.250-

2 Vol.

Mr. Paris

SOCIETAT CASTELLONENCA DE CVLTVRA
BIBLIOTECA DE CONTEMPORANIS.— XXXVIII

OBRA COMPLETA

TRAFER GRING 83.-

MIQUEL PERIS SEGARRA

OBRA COMPLETA

(addenda)

UNIVERSITAT JAUME I
Biblioteca

10111004377375

CASTELLÓ DE LA PLANA

M. CM. LXXXIV.

És propietat de l'autor

D'aquesta edició de
l'OBRA COMPLETA, (addenda)
se n'han tirat 1.000 exemplars so-
bre paper os d'edició de Torràs
Domènech, i 50 més, numerats,
que no es posen a la venda, sobre
paper verjurat os d'Oliva i Boada.

I.S.B.N. 84-00-05795-3

Dipòsit legal CS.524 - 1984

Obradors Fills de F. Armengot. - Enmig, 21. - Castelló

OBRA COMPLETA
(addenda)

BRANCAL

Possiblement el lector restarà una mica torbat en llegir aquest volum que arreplega tota la meva obra escrita d'un temps ençà si encara no fa gaire vaig publicar sota el títol d'OBRA COMPLETA. I és que, veritablement, l'obra d'un autor mai no arremata ni es pot fixar en una data. El que he volgut és recullir el que he escrit de bell nou a més de tots els papers i paperets abans rebutjats

D'una altra banda em reafirme en les meves manifestacions del brancal del primer volum en quant a presentacions i validesa possibles del contingut poètic i llengua. Això ho ha de dir el lector i ningú més.

Que fruisques, amic, és el meu desig.

L'autor.

M. P. S.

7-Novembre-1982

I.— CANTATA DELS DOTZE ESTELS

1981

*A la Marede déu de Lledó en
memòria de la meua mare.*

*«De l'amor nostre, Senyora,
Marededéu de Lledó...»*

LLUIS REVEST

1.— GÈNESI

Al fons de l'entramena profunda de la fosca,
la immensitat exacta de l'equilibri còsmic.

Abans de tot, l'essència.

Després, el foc, la terra, l'aigua i el vent, combreguen.

Llampecs i terratrèmols quan el colós s'encima
acurullat de bromes. Les aigües, sangonoses,
davallen les cingleres. Lluernes solquen fòsfor.

I mentrimentre l'ora vetllava la planura
mirall de l'estelada, la vida, cridadissa,
sorgeix de la matèria: El foc colpia el ferro
i l'esperit de l'home.

Més tard nasqué la blanca
plaüra de la nafa.

I al seu recer, l'amor...!

2.— INVOCACIONS

Oh Selén, filla d'Hiperió i Teia...!
Vetlla per nosaltres...!

Oh Selén, germana d'Helios i Eos...!
Beneïda sigues...!

Oh Selén, neboda d'Ocean i de Tetis,
de Creios i d'Euribi,
de Cronos i de Rea...!
Vetlla per nosaltres...!

Oh Selén, neta d'Urà i de Gea...!
Beneïda sigues...!

Oh Selén, cosina d'estelades i de vents...!
Vetlla per nosaltres...!

Oh Selén, nada al si del blau de l'escuma,
fidel enamorada d'Endimió...!
Beneïda sigues...!

Fes que els nostres mornells de peix s'omplenen
i allunya el vent mestral que la nau nafra...!
Que siga així per sempre, Oh Selén...!

Protegiu-nos de Tànatos i Hades,
d'erínies i de queres...!
Així siga per sempre, Oh Selén...!

L'arda que lluu la mar, la viva espurna
que nodrirà l'afany de la foguera
que al principi del temps va encendre Eros
per esbargir caòtica tenebra...!
Així serà per sempre, Oh Selén...!

3.— ENDREÇA

Gavina de la nit, blanca donzella,
gentil capoll, curull de melodies,
reina del cel, bressol de la plaüra,
eixarm del torb, cimbell de l'harmonia...!

Joia que lluu el pitral de la tenebra,
fada d'argent de la planura insomne,
resò de l'eco mut de les sirenes,
mirall d'atzurs, de blaus i d'estelades...!

Benvolent port de l'ànima malalta,
dosser sublim, catifa de celísties,
nafa d'abril, ullal de benaurances,
del líric roserar rosa entre roses...!

Pregona llum, lleu gessamí, rosella,
guardó del rou, ora de maig maragda,
do de l'amor, crit de la terra, escuma,
fruit de la fe, empar del foll, aimia...!

4.— CANÇONETA DE LA LLUNA

Pel cel passeja la lluna,
a la una...!

Troba un estel cavil.lós,
a les dos...!

La lluna no li diu res,
a les tres...!

L'estel son blat no el pot batre,
fins les quatre...!

A la una, a les dos, a les tres i a les quatre...!

5.— CRIT DE LA TERRA

Amb el dolç
 remoreig
de l'ardit
 oratgell,
jovencell
 que ha gaudit
l'agredolç
 i subtil
bressoleig
 de l'abril,
—benaurat
 missatger
de l'estiu—,
 vull cantar
sota el cel
 estelat,
el joliu
 alborar
d'un estel
 argentat,
quan mon cor
 amerat
per l'amor,
 te de ser
trovador,
 l'enlairat
albader
 pregoner
de la flor

que ha florit,
bressolat
i dormit
el deler
d'un encís
retrobat
en un ver
paradís,
recreat
a l'ombrall
del camí
d'un garbí
jovenall...!

6.— DO DE L'AMOR

Flor blanca
que enfloques la branca
del verd taronger.
Flor pura,
joiosa plaüra
d'un son primicer.
Poncella,
subtil fontanella
d'on brolla l'enyor.
Escuma
que engronsa i perfuma
mon somni d'amor.
Floreta,
quan brunz l'oroneta
son ritme febril,
ahora,
mon esperit plora
pel seu llunyà abril...!

7.— GOTA DE ROSADA

Gota de rosada...!

Llàgrima encisera d'una flor que plora,
borralló de lluna, sospireig d'estel,
cristal·lí palau on l'enamorada
somnia amb atzurs quan desperta el cel.

Gota de rosada...!

D'una rosa blanca matiner neguit,
agredolça saba d'un poncell dormit
davallant al calze que mon cor enyora.

Gota de rosada...!

Joia pregonera de la rossa albada,
transparent rosella de l'abril florit.

8.— GALANIA

Flor eternal d'un roser
de tants Perots comboiada,
Mare i Regina, dosser
de la marina nostrada.

Per ser mare, bressolera;
per ser dolça, llepolia;
per ser capoll, primavera;
per ser la Verge...! Maria!

Floreta del meu voler,
d'un poble sencer, aimia;
ferma arrel d'un lledoner,
font d'on raja poesia.

Bonica castellonera,
blanc capollet de la Plana,
de l'horta bella hortolana
i del Grau...! la marinera!

9.— VERGE AIMIA

Flor novella que dorms a la branca
benaurada del verd teronger,
quan jo et veig, verge aimia, tan blanca,
al meu pit s'encimbella un deler.

Quan jo et veig tan senzilla i tan pura
ser l'enveja d'ardit roserar,
més s'enlaira la meva plaüra
i, llavors, només puc...! somniar!

Tu em recordes l'amada donzella
que a l'abric d'emparrat marjaler,
era espill dels meus ulls, meravella
d'un capvespre de maig cançoner...!

10.— ALBADA

Per cantar-li a la Verge ferma albada
seré festejador i rondaller,
rossinyolejaré la matinada
per comboiar la flor del meu voler.

Per ser ma aimia, t'ofrenaré la flor
de pètals ben vermells. Roja poncella
encesa de passió esclata al meu cor
per Tu, bonica flor sempre novella.

Tu ets, Marededéu, nostra mareta;
per als teus fills, què dolça bressolera;
lluminós far i estel de la terreta,
perquè et volen al Grau, la Marinera.

Sempre seràs la més blanca gavina;
dels teus volguts ravals, la Ravalera;
per ser l'Ama del Cel, bella Regina;
perquè vols, pots i saps, CASTELLONERA.

Encimbellat capoll de primavera
de tants i quants Perots, llepoleria.
Font eternal d'amor i poesia,
per sempre i per a tots, la LLEDONERA...!

11.— PRECS

Madona Santa Maria...!
Santa Maria...!

Fes que l'aigua mormole a la sèquia
tonadelles d'amor i de pau...!
Madona Santa Maria...!
Santa Maria...!

Fes que el vent jovenívol rondelle
tonadelles d'amor i de pau...!
Madona Santa Maria...!
Santa Maria...!

Fes que el foc passionat harmonitze
tonadelles d'amor i de pau...!
Madona Santa Maria...!
Santa Maria...!

Sols així brollaran de la terra
tonadelles d'amor i de pau!

Madona Santa Maria...!
Santa Maria...!

12.— SALVE

Salve, Verge bressolera
de la nostra llar pairal
hortolana i marinera,
nadaleta de marjal.

Flaire de la blanca nafa,
primicer perfum d'abril,
marieta d'Almalafa,
enlairat dosser, gesmil.

Albaïna, matinera
canturel.la de la mar,
oratgell de primavera,
esvelt jonc del Senillar.

Romaní de Madalena,
terongina de Ramell,
nàvel de Rafalafena,
doblefina de Fadrell.

Cimbell reblit d'harmonia,
far i estel de Castelló,
aubelló de poesia,
Marededéu de Lledó...!

II.— VIATGE ASTRAL

Febrer, 1981

1

Ple d'alifacs, presoner de la vida,
esmaperdut pel vial de les ombres,
sóc delerós de trobar la dreuera.
Ja albire el cim de l'esquerpa muntanya
on gralla el corb a l'ombrall d'argelagues
i l'esparver atalaia cingleres
amb el molsut bategar de ses ales.
Potser al cim esdevinga la calma
sota el cucleig argentat d'estelades?
Potser allí gaudiré la plaüra
dormint al si de l'eterna sonada?
Vull vianar els camins del silenci
cercant la pau de la meua planeta,
pel més amunt de la cósmica estada.

10-Febrer-1981

2

Era una nit d'estiu rodona i plena
de solituds. Esotèric neguit,
reblit tot el meu tot d'ignotes forces,
cap a l'obert espai m'empentolava.
Surava l'esperit, la carn jaïa.

.....
Quan vaig tornar a ser rompia l'alba.
On vaig estar? No ho sé. Espiritat,
per un moment etern, a les contrades
on només som celístiques espurnes
abans de ser de fang, llim de la terra.
No es va trencar el fil que a la carn lliga.
Plaüra, plaüra i més plaüra,
alliberat de brams i de fal.leres.

11-Febrer-1981

3

M'assagetat malavinguda fada
esmaperdent-me un ull, rebordonida.
Ha estat l'encesa espurna de la farga
on cíclops abismals forgen els llamps
per mantenir a ratlla els déus i els hòmens?
Potser abans de ser el que avui sóc,
fa milers d'anys, vaig viure a les contrades
on gegantins atlants també vivien?
M'ha malmirat, zelosa, alguna quera?
Si he esdevingut sota l'esguard de Venus
i he cavalcat camins de tota mena
fruit l'amor de gessamins i roses
sobre un blau jaç engarlandat d'escumes...!
Senyor, per què, per què aquesta venjança?

12-Febrer-1981

4

Va vindre a mitja nit amb ulls encesos
malvianant tenebres, espurnejant
fòsfor saltironenc, omplint ma cambra
d'un infernal desig d'apresonar-me.
Aquell malcarat ser s'aproperava.
Una ferma patada creua l'aire,
i em va enlairar rebent la batzegada.
Realitat, malson, del més enllà
l'avís, l'ajust d'un compte ja oblidat
quan jo en un altre cos passat, deitava?
Cada traspàs comporta a l'esperit
novell graö per ser amb l'inefable?
De l'ara meu no mai ha sorgit l'odi.
L'amor a tot i a tots, la meva vida.

12-Febrer-1968

III.— CARTES I SONETS

1981-82

Premi Castelló de Literatura, 1982.
Diputació Provincial

*«Ben coralment i a l'agredolç món poètic de
l'adolescència, el meu missatge d'amor en pau
i llibertat.»*

L'AUTOR

«Ser amat és passar; estimar, romandre»

RILKE

- 1.— Cartes a Gerard.
Tardor, 1981

1

Ho recordes, Gerard?

A la tardor i un vespre, l'hora que cada dia es mor tot una mica, volia entrellucar el que no em deia el llenç penjat al mur. Sòrdides formes de colorins, ençà i enllà. On hi era la Bellesa? Llavors la forma exacta, harmònica i esplèndida, —pèl de banús i nacre—, sorgeix de la boirina d'un enlairat afany d'eròtic ritme. I esdevingueres tu reblint la cambra d'un delitós neguit d'adolescència. I vas venir en rebre el meu missatge al gèminis d'argila que es feia carn a l'hora que cada dia es mor tot una mica embolcallat de flames.

Ho recordes, Gerard?

Abans d'anar-te'n vingueres a ma casa quan l'hora baixa, captaire de silencis, es fa més cridadissa i el món dels somnis sura. I sense dir-nos res, sense paraules buides, a l'ombria d'un emotiu adagi d'Albinoni, la joventut sincera d'un grumetàs novell agraïa amb un bes la càlida bressada del poeta.

Ho recordes, Gerard?

15-October-1981

2

El foc roent i ardit de la foguera que crema sense flames, amic Gerard, no escau. Pensa quantes vegades l'amor és mort si de passió el nodreixes. Ser estimat, passar; amar, eternitzar-se. N'és més diví qui estima.

No vull cremar-me ni menys cremar-te, amic. Però, no és foc l'amor que dóna vida i enlaira la plaüra de l'esperit del místic?

19-October-1981

3

L'amor i la bellesa, tenen sexe? I l'amistat, la pau i l'harmonia i tants d'altres valors que gaudeix l'home?

No et tanques mai i dona't, dona't sempre tot tu sinceritat. Obris-te a la bellesa i fruïras l'amor sense els límits estrets que l'apresonen. Alliberat, Gerard, viuràs la vida que esdevé de l'amor, no mai de l'odi.

20-October-1981

Vinc de la mar, Gerard. Quina plaüra lluïx a la tardor.
Quan el boscam abilla la muntanya de groguissona pau
pregona d'allò que esmorteix cada capvespre, la blava im-
mensitat de la planura m'enlaira un nacrat himne d'amor
i llibertat.

Morir al seu recer i jaure al fons d'un frau...! I rebre la
manyaga de la primera estrella, creuar l'ample vial i anar-
se'n amb matiner estel on el silenci canta, més enllà de
l'oblit...!

I a tu, què et diu l'espai obert, Gerard?

21-October-1981

5

Avui he estat amb els morts. M'he passejat els marges i voreres on el xiprer enlaira sa verticalitat. Quatre magres i barrasecs caronts de cara groga cremen un cigarret mentre els fossaires comboien un taüt. Marbres colpits i títols esperpèntics guarneixen malmenats. Un capellà fotut de pressa eixarma tirallongant uns precés. Després, quan tots se n'han anat, a un capollet vermell, guaita d'un roserar, li he mormolat un vers a cau d'orella. Amor i mort, Gerard, junyits al mateix jou, renovellant la vida.

M'ha soplujat la pau i solitud d'un tardorenc capvespre al vell casal dels morts.

21-October-1981

6

Ja plou, Gerard, ja plou. Potser per netejar cristalls i marbres, sense avalots, cau l'aigua. Demà serà Tots-Sants. S'allunyarà la pau del cementeri per l'abatoll de roses tardorenques i crisantems novells. Qui ho sap si el vell xi-prer, penyoradís del blau, li ventarà punxada al cotó-en-pèl que tot ho enteranyina.

Sóc trist, Gerard. Escriu-me.

22-October-1981

7

I el vent, esclavitzat, harmonitzant-se...!

Mancant-li llibertat, aixís encara, donant-se tot, com l'estimat que estima. Jovenalls clarinets, amb veu lleugera, ofrenen melodies als primmirats oboes mentre les trompes, erínies agressives, fan duo amb els fagots zelosos de la festa que avui ens ha interpretat l'Octet de Praga. I, de remat, l'amable discordància d'un rumanesc autor.

Però el vent sona millor i més quan s'allibera, solcant la lliure via i trespolant pinades i amb buf suau mormola golerics com l'ocellet en nàixer primavera cercant l'amor, Gerard...!

22-October-1981

8

He vist la forma humana de marbre, bronz i argila. Per ésser irreal no mai atansa la perfecció, Gerard. Només els elegits la poden assolir sublimitzant-la: Milo, Praxítels, Miron i Miquel Angel amb un David, i Venus, un Hermes i un Discòbol. Tan sols Amor pot cisellar carn viva.

Dis-m'ho, Gerard, t'han cisellat arcàngels?

22-October-1981

Trenca els lligams que t'apresonen i beu de la font d'on brollen somnis. I assegut a la vorera d'un riu, sota el cel obert i al caliu de l'ombrosa pinada on les roselles llüissen llurs pètals roents, escolta el cridadís xiuxiueig dels ocells i el lleuger i tendral remoreig de l'ora marinera acarionant la verda verticalitat.

Potser t'hi trobaràs amb l'espantapardals, l'estaquiroto abillat de drapss vells i amb l'ànima de canya que vol i no pot somniar. Rebutja l'ombrall d'estalons matussers i somnia, Gerard.

Que les formes dionisiaques et donen a beure l'agredolç suc de pampoloses parres acostant-te on viuen els déus antics que tot ho perdonen si se sap combregar amb la bellesa nua.

Ai de l'home, Prometeu etern...!

23-October-1981

10

Mai no has rebut la flaire ferèstega i novella d'un romaní marcer mullat d'una araboga en primavera? I la més fresca d'un gessamí a l'estiu, sota l'embuc d'un raig de lluna plena?

Però, la més flairosa, la jovençana forma d'un argentat estel quan la celístia cerca camins oberts a la mar blava...!

Sóc hedònic. M'ha enflairat l'oratgell quan se'n va a Itaca. Saber estar, Gerard, és el que importa.

26-October-1981

11

Amar, amar i ser amat. Tenir capacitat
d'estima a tot i a tots.

Amor fratern, amor d'amic, amor
d'amat...!

Cal estimar, Gerard. Però, ai de
l'amor...!

27-October-1981

La meva vista no està ja per a trets ni el cos tampoc per fer les cavaldades que als jovencells pertoca. Per obra i gràcia del nostre trobament, amic Gerard, he escrit açò que acabes de llegir. M'has donat força per continuar vivint, —i tu bé ho saps—, ma solitud diària. Potser no escriuré més. Enquimera't, Gerard, viu sempre en poesia.

I si al gelat paisatge de l'andorrana vall enyores la dolcesa del teu volgut bressol uruguaià, pensa, Gerard, que aquell que més importa és el que se duu dins perquè el de fora serà sempre el mateix.

Ací, en aquesta vora de la Mediterrània on moren les onades brodant-se llurs mortalles, t'espera qui t'estima. O, fins l'eternitat.

28-October-1981

«... que ya tan solo amar es mi ejercicio»

SAN JUAN DE LA CRUZ

2.— Sonets íntims.
Febrer, 1982

1

Novell grumet que alhora m'apresona
i omplena de bell nou la meva vida;
espurna adolescent que obre ferida,
jovençà foc roent que m'acaronà.

Brolladís aubelló que tot es dóna,
arcàngel bru, ressò de ferma crida,
sageta de l'amor quan ja marcida
la carn no lllu l'oreig soplug de l'ona.

Perdona'm, jovenall, la gossadia
i oblida el meu deler d'enamorat,
—ai de l'amor!—, neguit de la follia.

No li negues el do de l'amistat
a aquell que vol gaudir ta ombrosa ombria:
Qui estima és més diví que l'estimat!

11-Febrer-1982

2

Amor, tothora amor, és l'exercici
de l'esperit, casal de ma plaüra.
El meu ermàs ha fet sa singladura
i sols en tu ha retrobat l'auspici

que comporta l'estar sense el desfici
alliberat de la carnal paüra,
cercant l'espai obert per fer la cura
del jovencell reblit d'un malefici.

Obre l'ullal de l'aubelló que portes
dins del teu tot i viu ta primavera
i oblida el fat que et va ferir, amic.

Estima a tots, sorregaràs tes hortes
d'una aigua brolladissa i falaguera,
però no oblides mai el meu abric...!

18-Febrer-1982

3

Tanques sense voler i amb clau el pany
d'una presó on nia el desconhort,
estantís bres penyora de la mort:
Deslliga't i tindràs l'atzur per guany!

Has oblidat que l'ample viarany
és l'adient espai on el conhort
llu el gaudi benvolent del seu suport:
Allibera't del fosc malaverany!

Sura, meu jovenall, vola i somnia
com ho fa sobre el blau blanca gavina
furtant-li a la mar blava sa blavor.

Sura el teu infinit deler d'ombria,
trenca el teu gel, aferma ta homenia:
Tan sols l'amor combat el desamor!

20-Febrer-1982

4

Un capvespre molsut del nuu febrer,
dos petits gots de vi i una mirada,
el llavimut oreig de l'alenada
que ha despertat en mi novell deler.

Marineret d'ulls blaus, meu mariner,
bru grumetàs, estel pregó d'albada,
eco de la besllum de l'estelada,
penyoradís record d'un vell voler.

Voldràs ser el meu fill, marineret?
Podràs dar-me l'afecte que caldria,
creuar l'ample vial com l'oroneta

creua l'espai obert que jo voldria,
gaudir el darrer somni del poeta?
Voldràs des d'ara ser el meu fillet?

21-Febrer-1982

5

Pensa que el meu amor és sentiment,
rebutja la raó de l'intel.lecte,
pensa que per a mi seràs l'afecte
causa i suport del meu enlairament.

Potser ben cert que el nostre trobament
siga l'assagador, camí correcte
on trobaré, nonat, el fill dilecte
que omple tothora el seny i el pensament.

Ai jovencell amic! Ta primavera,
serà per al poeta la darrera
canço que plany l'eròtic albader?

Llavors morir d'amor serà possible
en rebre el rondellar de la impossible
tonadella que em fa el neguit darrer!

22-Febrer-1982

6

Dins del meu cor rosega i més rosega
la joveçana quera beneïda
que ha omplenat, si més no, la meva vida
d'una aigua transparent que mai no ofega.

Dins del meu cor el foc que tot ho nega,
l'espurna que creïa ja dormida,
ha despertat roent fent-me la crida
del sangonós que udola i que mosega.

Oblida els ulls on nien les defetes,
rebutja l'erm ermàs que el torb comporta,
oblida, amic, i s'obrirà la porta

de la presó que viu ta juvenesa.
Mira el cel blau, frueix de la bellesa,
Amor no mai soplujà malifetes!

22-Febrer-1982

7

Ja sóc proper a la molsuda vora
on el nacre i el blau broden mortalles,
ja sóc més allunyat de les farfalles
que fa l'humanat foll, gaudint de l'ora.

Me'n vaig poquet a poc, cantant tothora,
deixant enrretera estols de barumballes,
penyoradís de la darrera hora,
reblint, l'amor, les meves acaballes.

Quan una nit silent, de lluna plena,
enlaïres ta mirada a l'infinit,
potser, amat, compregues el neguit,

—amor, amor, amor!—, que ara m'omplena.
Al capdamunt d'una estelar carena,
eternalment, bategarà el meu pit.

23-Febrer-1982

8

Obre de bat a bat l'embaldellada
comporta i dóna solta l'amargor,
oblida el fat roent de l'asprivor
i beu a doll l'alé d'una estimada

que et donarà molt més renovellada
la força per gaudir, acorador,
de la irisada llum d'un nou amor,
de la tranquila pau de l'alborada.

Quin goig el meu, farer en ta tenebra,
per a esbargir la fosca de ta nit
i pugues retrobar novella aimia.

Jo bressolejaré la dolça febra
que rosega el meu tot fent poesia:
No oblides mai que en mi no hi és l'oblit.

24-Febrer-1982

9

Vulc atansar la mística planeta
que presideix l'entorn del meu destí,
volar i més volar com el garbí
quan lluu sa primavera l'oroneta?

Vulc assolir perfecció d'asceta
i així assumir la sort del bergantí
que ha navegat deixant al seu camí
un inefable abrull d'anacoreta?

Només vulc ser darrera llumeneta
que al fi de l'alfabet lluïx la zeta,
i soplujar ton flaire adamantí

sota l'ombrall del feble romaní,
—místic deler del prim benedictí—,
per enlairar mon somni de poeta.

25-Febrer-1982

10

Si jo pogués matar la teva pena
i veure més obert ton mig somrís,
si jo pogués fruir el teu encís
encimbellats al cim d'una carena.

Si jo pogués trencar-hi la cadena
que t'apresona al llim aferradís,
alliberar-te, amat, de l'estantís
i esglaonar un raig de lluna plena.

I vora un rierol jaure al pradell
on dorm sa son amable l'oratgell
i fer cura d'amor d'una ferida

d'on ara brolla i brolla el desconhort,
d'on deu només brollar l'amor que és vida.
Potser l'amor amor comporta mort!

25-Febrer-1982

11

Voldria ser la mar per a engronxar-te,
voldria ser cisell per a colpir-te,
voldria ser florit per a florir-te
i gessamí novell per a enflairar-te.

Voldria ser el vent per a enlairar-te,
voldria ser la son per a dormir-te,
voldria ser amat per a fruitir-te,
voldria ser Amor per més amar-te.

Voldria ser albada en primavera,
voldria ser la pluja a la tardor,
voldria ser la flaire primicera

del romaní marcer, do de l'amor.

Voldria, per a tu, ser més i més,
voldria ser-ho tot i no sóc res!

26-Febrer-1982

12

Lligasses de la carn que m'apresonen
l'adelerat afany d'alliberar-me,
atansar un estel on soplujar-me
del aiguamolls que alhora m'acaronen.

I trespolar l'espai on papallonen
les solituds silents, i deturar-me
on un arcàngel ros puga vetllar-me,
on llavinuts els eons t'abraonen.

Pregona llum que fites l'infinit
on vulc gaudir l'eterna veritat
i sublimar la fosca de ma nit

i allí esperar que vinga el meu amat.
I quan, —Amor, Amor, Amor—, i quan,
i quan, i quan, i quan serà eixe quan?

26-Febrer-1982

IV.— “SOLCS” Poemes de cada dia

Agost, 1983

*Al bon amic que, malgrat tot,
m'estima.*

1

Ja quasi sóc al cim. Albire la tenebra que lluu l'eterna nit i m'esgarrife. El meu remat serà només l'esquerpa fossa a l'ombra d'un xiprer? Si almenys pogués gaudir la solitud plaent d'una celístia...!

4-Agost-1983

2

El món de l'art serà el ver fruit de l'angoixós malson de la neurosi? Pot somniar el foll corprés tothora del vertigen, alé de la follia?

Oh somni blau de l'esperit poeta que naix sense saber perquè, no em deixes...!

5-Agost-1983

3

He esglaonat un raig de lluna plena i he passejat pels cims de la celístia gaudint l'ample vial de la besllum. Plaüra i més plaüra, serenors a l'abast de l'esperit sense el nus malastruc que a la carn lliga.

De sobte he despertat. Altra vegada presoner del meu jo voltat de runes.

6-Agost-1983

4

Meu jovencell amic, cerques la llibertat al toll minvat d'un ordre apocalíptic? Et creus alliberat i vius ta vida defugint els pradells de la pinada creant-te un absurd món de paradisos al si de les boirines?

Rebutja els molsuts caus on els malsons, —malas-trugues lligasses que apresonen—, t'afermen i encadenen al fons del fotut torb que tot ho omplena.

Lluita, vola i somnia i gaudiràs la llibertat que enyores com la gaudeix l'ocell a l'ampla via.

6-Agost-1983

5

He estat al cementeri i he vist l'adolescent forma d'un àngel mostrant-me el blau del cel. Quina quimera ser guaita de la mort voltat del flaire plastificat de roses tardorenques...!

—Què fas, arcàngel ros, dis-m'ho, què atances?

—No pregone la mort, fite la vida que hi ha molt més enllà d'aquest celatge. Colpit pel do de l'art, mostre al mortal l'espai obert on viu l'alfa i omega.

6-Agost-1983

6

Guaita de l'erm bancal on els morts jauen gaudint la silent pau del cementeri, he vist el greu xiprer, monjo que prega pels morts i els vius tot l'any, llàgrima verda que apunta sempre al cel, símbol exacte de verticalitat.

Amic, espera'm, que vull nodrir ta flama de cirialot que no s'apaga mai.

7-Agost-1983

7

Quina plaüra, gaudir del plor silent d'una guitarra rebli-
da de delers.

S'encén el cel i el tro trespola, rodolant, el resplanell
del capdamunt. Udola la tenebra. I, mentrimentre, al frau,
el nacre, avalotat, cerca la serenor d'un sotanel·l brodant-
se la mortalla.

Sublim alé diví, ver fruit de la bellesa suport de
l'inefable...!

8-Agost-1983

Quant vull els meus grumets; sé que m'estimen. Però, entre tots, un d'ells, potser llegint-me segut al verd pradell on la veu clara del rierol mormola a cau d'orella, sense paraules buides, l'eco del sentiment que el ventijol musical a la pinada, m'estima més que tots i més encara.

T'estime, jovencell. Pensa que l'estimar encimbella l'amor. Has combregat amb mi i al núvol blau on jau la poesia.

9-Agost-1983

9

He viscut, colze a colze, amb la neurosi i he copsat la buidor de fredes hores reblides de neguits on els malsons són fruits de cada dia i el somni hipnòtic descans de cada nit.

Apresonat pel torb de la rufaca vas caminant pel toll minvat d'un ordre on la furga i la serp són els qui manen.

Mai no podràs gaudir novella albada per a fruitir renovellada vida?

10-Agost-1983

10

On és el límit del tot i del no-res? El tot comença quan s'ha finit el res? Ambdues, seran paraules buides per a reblir l'espai de l'entelèquia?

Brollar d'espurnes d'una abstracció concreta, de l'Essència. Després, l'evolució. I a la fi altra vegada al si de les contradetes del cosmos infinit.

12-Agost-1983

11

Fantasmagòric, m'endinsa la rufaca pel malaurat clivell de la torbera que udola dintre meu. Cerque pel corb penyasegat l'ajut d'una tresseta per a afermar-me i estalviar l'abim, i no més trobe l'aferradís punxam de l'argelaga.

La dança de la mort, m'enlaira al cim plaent o bé m'enfonsa al negre pou de la tenebra nua?

13-Agost-1983

12

Clafit de colorins, l'udol de brams i el ritme calitjós de cosos joves, festegen el canut tancats al cercle d'un baf estantissat.

I al fons la mar, la quieta blava mar, mormola queixes d'amor passonat quan l'horitzó s'encén de lluna plena.

13-Agost-1983

13

Palmeres i palmeres, més palmeres, —escombra espiritual—, solcant el frau d'urbanes voravies del meu benvolgut grau.

Palmera faenera que agranes el blau cel per a emblavir-lo molt més i més encara.

Jo sóc sota l'ombrall del vertical deler mentre somnie les dèries tardorenques que em pertoqueu.

14-Agost-1983

14

Estic ací, vivint el cada dia, amb l'ermat ull que m'acompanyarà fins quan la mort em diga: Vine al meu si!

Potser, llavors, veuré, amb eixa claredat que em manca ara, un món més blau que el món enterbolit que veig al meu redós tothora.

17-Agost-1983

15

Vetací el meu deler: Combregar amb un arcàngel ros sota
l'esguard de la plaent besllum de la celístia d'una galàxia
ignota, alliberat del nus que a la carn lliga, per una
eternitat.

10-Agost-1983

16

On vas, meu jovenall? Cercant tothora el paisatge escaient on retrobar-te? Ençà i enllà t'adreces sense trobar-lo enlloc. No t'amoïnes. Guaita pels teus indrets i pensa que el teu paisatge, aquell més important i amb el que tu has de viure cada dia, mai no serà el de fora, sinó el que ve de dins.

Sempre fidel a tu mateix, accepta't. Llavors, viuràs i amb plenitud la vida que et pertoca en aquesta vessant de l'existència, anguniosa cruïllada de camins.

Però, no oblidés mai que el viure com li cal comporta lluita.

19-Agost-1983

17

També vaig assolir, quan era jove, el meu desdoblament. Fruit d'un estat neuròtic, o bé el deler de ser el que voldria i encara no atansava?

No pot haver-hi calma si abans no ha estat el bram de la tempesta.

Amic, retroba't, accepta tal com és el teu jo esmaperdut alhora que cerca i cerca l'exacta voravia.

20-Agost-1983

18

Calitja de la nit. Ací i a soles, volent escriure un escaient embuc per a fruit la meva solitud de sempre.

Recorde el gessamí d'una agostenca nit, vora la mar, i torne a retrobar-me amb el silenci, que tot ho diu, — sense parlar—, embolquellat d'escuma d'una onada.

21-Agost-1983

19

I, mentrimentre, al cel, conllogues d'estelets, escapolint-se, potser per a esplaïar sa adolescència, joguen a sabo-
quedo o bé a marro.

Inquiets, se'n van, i venen, i s'amaguen cercant-se
els blaus camins pel capdamunt de l'ombra de la fosca,
lluïnt d'espurnes el solc d'argent que deixen.

22-Agost-1983

20

Roent i càlid ha estat l'agost d'enguany. Flama de la passió de l'estèril fal.lera que em socarra?

Si almeys fóra el meu solc com la cua d'argent que l'estel deixa quan va, rabent, darrere d'una estrella...!

23-Agost-1983

21

Com ja conec, amic, el món que t'ha tocat viure la vida, vull fer-te una comanda. Descansa, atura't, pensa, gaudeix la silent ombra que t'ofereix l'ombrívola xiprera, i parla amb tu mateix. Potser colombraràs el cim on viu la calma.

24-Agost-1983

Ja estic cansat d'obrir a l'aspra terra, —terra del meu camí—, més solcs potser inútils, com fa el sideri aladre i el bergantí que creua la mar blava deixant-se engolidors i torbs d'escumes.

Sedegós d'aigua, el gra germinarà?

Vull atansar l'oblit, me n'aniré ben lluny, molt més enllà d'on el silenci canta...!

25-Agost-1983

23

Aferma't, jovenall, fes amb el teu aladre un solc ben endinsat i assoliràs guaret. Les teves sables, —sables primaverals—, ben cert fecondaran per a donar-se en fruits esperonosos.

Que la vida, —mai no la mort—, guarneixca el caminàs esquerp que et toca viure.

Vetlla tes eines per a solcar com cal i així deixar-te un ample frau on floriran roses i gessamins...!

26-Agost-1983

24

Ja sóc al cim. I què et diré que no haja dit encara? Enquimerat, em reafier-me: Cal estimar a tots.

Que més voldriem, ser estimats com cal...!

Una vegada més, jove, jo et dic: Ser estimat, no res; estimar, tot.

Ja plou, meu jovenall, ja plou. El solc germinarà, n'estic segur...!

27-Agost-1983

A Rosa Maria Artola Traver.

Un capoll mai no fa nosa
al si d'un novell poeta.
Per ser primicera rosa,
seràs la meua floreta.

A Maria Teresa Castillo Simó.

Castillo vol dir castell,
Castelló, castell menut.
Tu ets el somni d'un donzell
que somnia esmaperdut.

A Rosa Maria Gordo Guia.

Tu seràs, Rosa Maria,
la més bonica floreta.
Del roserar del poeta,
poncella senyera, guia...!

A Maria Teresa París Rongera.

I què li diré a Maria
que encara no ho hage dit?
Teresa és la poesia
que alena dins del meu pit...!

31-Gener-1970

V.— LA DARRERA VEU

Tragèdia, 1982

*Recreació poètica del mite de
Prometeu inspirada en l'obra
"Cenit y ocaso de Prometeo"*
de CASIMIRO MELIÀ TENA.

TAULA DE PERSONATGES.

PROMETEU.— Fill dels titans Japet i Temis. Divinitat protectora dels homes.

COR.— Criatures de Prometeu.

ERÍNIES.— Deesses de la venjança o de l'expiació, al servei d'altres divinitats infernals. Cabellera de serps, ulls desorbitats, dents eixides i llengües penjant. Torxes a les mans. Eren denominades les benèvoles per no irritar-les.

TÀNATOS.— Divinitat de la mort.

HIPNOS.— Divinitat de la son, germà bessó de Tànatos.

KERES.— Deesses de la mort violenta.

HADES.— Subirà de les divinitats del món subterrani i dels morts, germà de Zeus Olímpic.

HERMES.— Fill de Zeus missatger dels déus, divinitat protectora dels camins i del tràfec, de lladres i estafadors.

ZEUS.— Fill de Cronos i Rea, pare dels déus i dels homes, senyor suprem de l'Olimp. Vetllava de l'ordre polític i social dels homes.

APOL.LO.— Déu de la saviesa. Feia tramesa als adivins dels oracles en el santuari de Delfos. Amb les muses, déu del cant, de la poesia i de la dansa.

ÀRTEMIS.— Bessona d'Apol.lo, deessa de la caça.

HÈSTIA.— Germana de Zeus, divinitat protectora de les llars.

DÈMETER.— Divinitat de la terra, deessa de la fecunditat, especialment de l'Agricultura.

PAN.— Divinitat dels monts i boscams, protector del ramat, de pastors i caçadors.

HEFEST.— Divinitat del foc, fill de Zeus, forjador de metalls.

DIONÍS.— Protector de les vinyes i del vi. Presidia les festes del seu nom.

AFRODITA.— Deessa de l'amor nascuda de l'escuma fecundada per la sang d'Urà. Tenia les Gràcies de serventes. El seu fill, Cupid, era qui encenia la passió amorosa.

ATENEA.— Deessa verge de la ciutat d'Atenes. Deessa de la saviesa filla de Zeus i Metis. Sorgida del cap de Zeus d'un cop de destrat, armada d'una llança.

ARES.— Divinitat de la guerra amb la col.laboració de Deimos, Fobos i sa germana Eris, és a dir, la por, el terror i la discòrdia.

*Orto, zenit i ocàs,
etern cicle dels astres.*

ZENIT DE PROMETEU

ESCENA EN UN COSMODRÒM

*Prometeu desembarca d'una nau espacial
que acaba d'arribar d'un viatge còsmic.*

PROMETEU. Sobrevolant l'Olimp, deixant-se enrera
l'habitacle dels déus i l'habitatge
que apersona els mortals, ma nau, reblida
d'aquells dispositius fruits de l'ingeni,
quasi amb la lleugeresa de la llum,
m'ha permés visitar els sers que viuen
a la ignota contrada de Centaure
i retornar sense envellir a penes,
quan veig en tots vosaltres, com la neu,
aquells negres cabells que al cap lluïeu
en emprendre aquest vol des del cosmòdrom.
Ja sóc ací després d'haver solcat
espais oberts, les còsmiques planures,
a la velocitat de tres-cents mil
kilòmetres, —poc menys—, cada segon.
Quasi no passà el temps quan en vosaltres
aquest s'ha dilatat fent-se més llarg.

COR. Oh diví Prometeu, posseïdor
d'esperonosos fruits do del teu geni!
Els teus invents encimbellar permeten
l'esfèrica besllum de l'estelada
i prendre, així, contacte amb d'altres mons
on la preclara intel·ligència viu.
A l'ensem que salves les distàncies

amb la velocitat del pensament,
has assolit que els dies, anys i segles,
no passen per a tu, però, ben cert
que per als qui t'esperen a la terra
van allunyant-se un poc més que de pressa.
Oh sublim Prometeu, que meravelles,
quanta prosperitat ens has donat!
Tots els mortals, les teves criatures
que han rebut d'Atenea el diví alé,
som als teus peus per sempre venerar-te.

PROMETEU. D'amagatons li vaig furtar l'espurna,
—mare del foc—, al sol, donant als homes
el més diví tresor per escalfar-se
i defensar-se dels més gèlics hiverns
i tindre llum per a trencar tenebres.
Aquest caliu, la ígnea energia,
ha possibilitat fondre les pedres
i obtenir els metalls de tota mena
fins assolir les tècniques actuals.
Als homes fers, tal com dels déus ixqueren,
els vaig espavilar donant-los seny
i la raó de ser, i l'intel·lecte.
Els primitius veïen sense entendre
i per a d'ells no havia signe cert,
ni coure argila, ni fer taulells, ni res.
Jo els vaig mostrar els moviments dels astres,
ha distingir l'hivern de primavera,
l'estiu de la tardor, llegir i escriure,
junyir el jou per treballar la terra
estalviant-los penes i fatigues.
I per guarir els mals, les medicines.
Qui els va mostrar el coure, plata, ferro,
l'or i el demás que lluu el si de la terra?
A Prometeu, i sols a Prometeu,

A Rosa Maria Artola Traver.

Un capoll mai no fa nosa
al si d'un novell poeta.
Per ser primicera rosa,
seràs la meua floreta.

A Maria Teresa Castillo Simó.

Castillo vol dir castell,
Castelló, castell menut.
Tu ets el somni d'un donzell
que somnia esmaperdut.

A Rosa Maria Gordo Guia.

Tu seràs, Rosa Maria,
la més bonica floreta.
Del roserar del poeta,
poncella senyera, guia...!

A Maria Teresa París Rongera.

I què li diré a Maria
que encara no ho hage dit?
Teresa és la poesia
que alena dins del meu pit...!

31-Gener-1970

li deuen els humans totes les arts.
És veritat o no? Doncs, contesteu-me!

COR. Es veritat, senyor. De tu escoltàrem
en pròpia apologia açò que has dit,
ja escrites per Esquil per a l'escena.

PROMETEU. I encara em quede curt en alabances
i més les comprendreu quan de ma boca
us assabente allò que he conquistat
per a enlaira-me més i més encara.
Jo sóc el protector, el meu és vostre.
Què hagués estat avui sense tenir-me?
L'home, com l'animal, al ras vivia
i eren els immortals qui el mantenien
i amb cega voluntat els obedía.
Jo els vaig mostrar l'abric per soplujar-se
de les rigors del temps, la caça i pesca,
tot el per què del canvi estacional.
I els animals del bosc domesticaren
i foren ramaders. Amb ferramentes
més dures que la pedra, l'os i fusta,
sostovaren la terra i la sembraren
assolint les collites per nodrir-se
i nodrir als ramats quan pertocava.
Vaques, cavalls i ovelles, i la cabra,
a bondo carn i llana els ofería.
I van filar la llana i la teixien
confeccionant vestits per defensar-se
de la calor del sol i les gelades.
Fins ací hem arribat, els déus no volen
aquest domini humà sobre la terra.
Camins i cases, carros, blanques veles,
guarneixen les muntanyes i planures;
amb l'esforçat treball, sense cansar-se,

l'home anava creant un món novell
molt diferent de tot aquell món físic
i biològic que era en un principi.
Del caos primitiu ix la natura
amb una evolució ben adreçada
per forces enigmàtiques i fermes
que ni els mateixos déus les dominaven.
Des de la nebulosa primitiva
i atòmica candenta al forn solar,
no hi ha més que energia d'on sorgirà
la terra amb sa primària forma.
D'aquesta massa els mars, la terra ferma,
l'atmosfera. I aparequé la vida.
Al fons de tot açò còsmiques forces
només obedients al propi impuls,
donen sa fe de vida amb cataclismes.
I al capdamunt, la vida, mantenint-se
per la destrucció del ser vivent.
Molt al contrari, l'home crea un món
racional equilibrant les forces,
un món que allunyarà les més terribles
brindant-li un ferm escut per bé defendre's
en sa lluita feroç per existir.
I es farà intel·ligent, mesurarà
i gaudirà l'exacta i simètrica
bellesa que lluu la matemàtica.
Formes piramidals, amb llurs grans cares
triangulars, fites de la raó,
s'enlairaran a mode geomètric.
No és escaient el caos i el desordre
i l'home crea amb mètrica i amb ritme;
mesura en tot per assolir l'exacta
manifestació de l'intel·lecte.
I no acceptaren els déus aquells prodigis,
la folla pretensió d'un món novell;

dominar l'univers només follia
d'un fal·leric deler, per a l'Olimp.

ERÍNIES. La venjança de Zeus caurà algun dia
per castigar com cal les criatures,
filloles d'un malson de Prometeu.

PROMETEU. El meu enginy i el dur treball dels homes,
sempre junyits des del que el foc roent
li vaig robar al cel perquè el gaudiren!

COR. Ben cert tot el que ens dius, nomès calia
vore l'aterritzage, l'arribada
després d'haver creuat les amples vies
que mai no olímpics déus atansaran.
Oh Prometeu excels! Quines idees
formiguegen alhora el teu cervell?
Potser novells invents vols descobrir
i alliberar-nos més i més encara!

PROMETEU. He descobert la font de l'energia
que jau al si de l'equilibri atòmic,
cabdal inesgotable que lluu el cosmos.
Desintegrat un gram, un gram tan sol,
d'allò que anomenem massa, —matèria—,
ens dóna tanmateix com si cremàrem
milers de tonellades de carbó.
Així que, no tan sols el foc olímpic
he donat als mortals. Del mateix forn
atòmic, —el sol no és altra cosa—,
he fet sorgir, només per a vosaltres,
les termonuclears centrals. A banda,
novells productes químics, —no s'hi troben
al món de la natura—, profitosos
per atansar el que el progrés comporta,

us he donat per assolir més coses.
Les rodes i els motors, naus voladores
per a creuar l'espai. I aquesta nau
amb la que me trasllade més enllà
de l'estela de l'argentat estel.
És veritat, —ben cert—, que m'heu servit
per assolir un enginyós cervell
que ha alleugerat el més pesat treball.

ERÍNIES.

Tens a les teues mans els explosius
per a capitombar pobles sencers.
Avions sembren ferro i esbargeixen
els exercits més fermes. Acuirassats
els tancs, ençà i enllà, fruiten la mort.
Atòmiques, les bombes exterminen
tota mena de vida terrenal.
Entrelluquem la sang que brollarà
pertot arreu i anegarà la terra.
Meravelles als homes has donat
omplent-los, quimèrics, d'ilusions.
I voldran més i més. Insatisfets,
sedegosos de posseir-ho tot,
ja perduda la pau i quietud,
borratxos de delers, esmaperduts,
atansaran el guany de la follia
fins la tràgica fi que ja s'albira.

COR.

I tot el que suposa per a l'home
no sentir-se lligat dins d'un espai?
Malgrat desassossecs ja s'ha assolit
ser més rabent que en l'aire ho és el còndor,
allò que somniava el jove Icar.
No és açò un avantatge positiu
encara que la pressa ens apresona?
Lloat sigues per sempre, Prometeu,

oh tu que ens has reblit de meravelles
posant-nos més amunt que els immortals!

PROMETEU. Des de que vaig furta el foc als déus,
en el progrés dels homes m'he esforçat
per a que foren més i més feliços.
L'Olimp volia a aquells en estat bàrbar!
Només noranta dos elements químics
formats cadascú d'ells pel propi àtom,
combinen llurs mol.lècules al límit
formant moltíssims més novells productes
que abans en la natura no existien.
Plàstics, fertilitzants i medicines
seran l'ajut de l'home per defendre's
de malalties greus, multiplicant-se
l'ovella del ramat i tota mena
d'allò que fruita el solc que obre l'aladre
renovellant la terra, mare fètil.

ERÍNIES. Si, és veritat; rep l'home benefici
d'aqueixa infinitat de nous productes.
Penyora del progrés, però, la terra,
també tu estàs tornant-la inhabitable.
Fins la profunditat on regna Hades,
verinosos vapors, mortífers líquids
que brollen de la pau i de la guerra,
ho contaminen tot; irrespirable
l'atmosfera ja hi és. La fi s'atansa.
Ta superba follia esdevindrà
la mort dels animals i de les plantes.
Perpereixen els peixos de la mar;
en l'aire, l'au; tota mena de fums
enterboleixen els camps i les ciutats.
I què faràs, llavors, a aquest planeta
on viuen els mortals i els immortals?

PROMETEU. Seguiré escorcollant tota contrada
cercant l'invent que encara no he copsat.
Així sóc jo i així ho seré per sempre
per fer feliç i encimbellar-hi l'home.
El meu faustic deler no té remat!

COR. Confiem amb el geni i amb el seny
del cap clarificat de Prometeu
perquè mai no esdevinga la tragèdia,
darrera fi, pregó de la nissaga
d'Erínies, —d'Eumènides vull dir—,
que fan més fosc el si de la tenebra.
El món ha de seguir sent l'habitable
de la vida, no mai fossar de morts.
Tu trobaràs, —ben cert tots ho sabem—,
el mode de mantindre l'equilibri
per què cante a l'arbreda el rossinyol,
el pradell l'engarlande la rosella
i ragen cristal.lines fontanelles
quan l'oratgell se'n va a veure la mar
ben enflairat del jovencell espigol.

PROMETEU. No deixaré de fer i més faré
per l'home alliberar de les cadenes
que el mantenen junyit al jou olímpic.
Us he allunyat del fred i la calor;
viviu més anys i sou molt més feliços
encara que la mort siga la fita
penyora de la vida. El món és vostre.
Ja no manen els déus de la natura.
Vull assolir que l'home s'agermane
cada vegada més per viure en pau
sense odis ni superbes que comporten
la malaurada fi, do de les lluites.
L'home no serà esclau de ningun altre;
al món hi haurà de tot i per a tots.

COR.

Oh Prometeu, divina criatura
que vetlles desvetllat per tots nosaltres.
Sigues lloat i beneït per sempre
perquè sols tu has sabut alliberar-nos
dels malifets dels temps i de les feres.
Tu creus en la bonesa de l'humà
i ens vols donar un món més enlairat.
El somni de Plató serà possible
i fruïrem, de veres, la República.

ERÍNIES.

No, Prometeu, no pergues la raó.
El teu malafanyat desig de ser
més que ho és Zeus, enrunarà aquest món.
Tu no comprens que en perllongar la vida,
encara que la tècnica assoleixca
productes i productes sense límit,
l'humà no tindrà espai vital per viure?
Llavors, però, s'esgotaran reserves;
pertot arreu, l'ermàs. Los fontanelles
no rajaran el líquid element.
I tot el món serà un gran cementeri.
No sigues insensat, oh Prometeu,
fill benamat de Japet i de Temis
i pensa bé el que fas, ja tardes massa.

PROMETEU.

Posseïrem la font inesgotable
—de l'energia a bondo—, del deuteri,
senzill àtom d'hidrògen d'un neutró
que assolirem de l'aigua de la mar.
Fussionan aquells nuclis lleugers,
eternal aubelló farà brollada
tanmateix com es dóna a les estrelles.
S'esgotaran els combustibles fòsils,
s'esgotaran el thori i l'urani,
però el deuteri no s'esgotarà
perquè està, sense límit, als oceans.

ERÍNES. Potser sí, però, llavors la tècnica
bé s'arrematarà si perpereixen
els bàsics elements de tota mena
que la tecnologia necessita.
Aquest exhauriment de la natura,
—obra de la contaminació—
trençarà l'ecològic equilibri.
Tot jaurà mort, ermàs de l'estantís!
No oblides mai el que nosaltres som,
les vengadors mans que lluu l'infern.
Aleshores serà terrible el càstic
que el pervers procedir d'ara comporta!

PROMETEU. Aquest món tan fermós obra dels déus,
és el món que vosaltres destruïu,
és el món clevillat pels terratrèmols
on fan guaita les fams i malalties.
Llei del més fort! Llavors, què hagués passat?
Tan sols per bé de l'home jo he assolit
erradicar els virus i les feres.
I, fins i tot, —potser—, l'ecologia.
El món és més bonic i ho serà encara.
Cada vegada més l'home es defensa
dels maleïts quefers que feu vosaltres,
les fúries, d'on brolla la nissaga!

COR. Si, Prometeu, segueix sempre endavant.
Ens vas traure del mig en que vivíem
i la inseguretats hem superat.
No tenim por a res. Vivim segurs
a recer de les llars, alliberats
dels perills de l'estança a les forestes.
La caça ja és deport; les coves,
cases climatitzades i adients.

ERÍNES. I us mateu com a xinxes amb les armes
que la tecnologia us ha donat!

COR. No tot el món és bo. En un principi, el foc, —si destructor—, ens escalfava i assolía els metalls. Alhora, l'àtom, si enlaira el risc ens dóna aquell cabdal inesgotable, immens, de l'energia.

PROMETEU. Conec de la matèria l'estructura, allò que sempre els déus han ignorat. I puc, —si vulc—, empaquetar protons amb els neutrons exactes i assolir l'element que a l'home faça falta, passar del calci a l'or si així convé. amb l'ajut, —això si—, de l'energia.

ERÍNIES. El teu engreïment t'allunyarà més enllà de les possibilitats. Les lleis de la natura són més fermes i estan molt més amunt que les divines.

(Entra en escena Hermes)

PROMETEU. Ara estic endinsant-me en el secret que presideix l'orige de la vida. Podré manipular les estructures que es donen en els genes. Aleshores, modificaré les qualitats dels fruits i de les feres. La bellesa s'atansarà com cal. Faré del llop, corder. Limitaré el nombre de sers. L'home, sense passions, bó, savi i sa, serà, no un superhome, un superdéu!.

ERÍNIES. Hermes, has escoltat de Prometeu les insolents paraules sense seny? Vol superar els déus. Foll i ben foll!

PROMETEU. I sóc posseïdor del gran secret, aquell que només Cronos coneixia

quan els nous déus guanyaren als titans.
Només pel meu ajut va vencer Zeus
i Cronos endinsat al fons del Tàrtar.
Conec l'essencial font: L'antimatèria!
Junyits l'antiprotó i antielectró,
desapareix la massa, traduint-se
l'energia radiant. Tinc a les mans
la fi de l'univers si ho desitjara
I tornàriem a ser com en principi,
Cronos voltat de llum, només de llum,
al si radiant de l'energia tota!

ERINIES.

Tornem a dir que Prometeu és foll.
Ni els déus olímpics ni les divinitats
que són al més profund del regne d'Hades,
restaran insensibles en oir
aquesta tirallonga de fal.leres.
Entrelluquem les Keres violentes,
deesses de la mort, ja preparades
sedegoses de sang i d'extermini.
De pressa esmola Tànatos sa dalla!

HERMES

Perillós és, oh Zeus, el que vomita
la boca d'aquest foll. Amb son afany
d'adelerats i esmaperduts quefers,
ha tramés als humans sa gran follia.
Rabent i volander, com em pertoca
per ser el missatger del teu Casal,
seràs assabentat fil per agulla
del malanat camí de Prometeu.

OCÀS DE PROMETEU

ASSEMBLEA A L'OLIMP

*Zeus, a sa trona, guardonat dels símbols
de poder. Del diví cor van sorgint les veus
per acusar com cal a Prometeu.*

ZEUS. Ací ens hem reunit en assemblea
per a jutjar les fetes malanades
de Prometeu i els homes que han gossat
posar els déus en lloc que no pertoca.
Hi ha molt de parlar d'aquest quefers
que contra l'Olimp van que no m'agrada
i, malgrat tot, hauré de condemnar.

COR DÉUS. Allixonats, però, per Prometeu,
la conducta dels homes no és com cal.
Suprem Senyor de tots aquells que imperen,
oh Crònida immortal, parla primer.

ZEUS. Que en la regió d'Epiro i en Dodona
no resten ni les runes del meu temple;
que en Olimpia, ciutat tan celebrada
pels antics jocs que porten el seu nom,
ja no ens mostra ni el temple ni la forma,
—d'ivori i or—, divina del meu cos
sorgida del cisell de mà de Fidias,
no ens ha d'extranyar res perquè el temps passa.
Però, que no ens ofrenen sacrificis,
ni enlairen precis ni temples, si que importa.
A l'Olimp ja no adreça la mirada

com abans feia. Amb ell sóc enfadat.
Pensem el que hem de fer. Parleu. Escolte.

APOL·LO. També el meu santuari en runes jau,
en Delfos ja no hi és la pitonisa.
Ningú no s'interesa pels oracles;
de l'esdevenidor, ni gens ni poc.

HÈSTIA. Jo era el soplug de casolanes llars
i el foc sagrat comboi de les vestals.
Al meu voltant, junyida, la família.
Com m'han de retre cult a mi els mortals
si Prometeu els ha donat el foc
i els ha mostrat les fonts de l'energia?

ZEUS. Tot és ja profanat. Les criatures
han oblidat els déus. Totes les coses
han perdut el sagrat que abans tenien.
Des de que Prometeu robare el foc,
l'home, fill del progrès, ens considere
com gent de més enllà les quatre cases,
a més, —si fa no fa—, de poca lliga.

DEMÈTER. Què li farem, oh Zeus! Jo, només jo,
vaig ofrenar-li al fill del rei d'Eulisis
les espigues de Ceres per sembrar-les.
Per mi la terra és fèrtil i honorant-me,
les festes i festetes que es festegen
després d'arplegades les collites.
Jo feia cura de mantenir el ritme
de l'habitat dels animals i plantes.
I el fruit del seu treball l'home collia
respectant, si més no, l'ecosistema.
Per l'us inadequat d'insecticides
sense mesura, moren els insectes.

On són les oronetes que enjoiaven
el blau del cel en nèixer primavera?
I els peixos que solcaven l'aigua clara
del rierol, del llac i de la mar?
Aquell fermós jardí que comboiaves,
oh diví Zeus, es mor poquet a poc...!

PAN. A l'ombria del bosc, per què les nimfes
amb delitosos ritmes s'esplaiaren
trenant a doll i als verds pradells llurs dances,
feia sonar l'harmònica siringa
duejant amb el vent les melodies
que amb sa remor l'arbreda trespolava.
Els boscos ja no hi són; paper, la fusta;
paper per a fer llibres i més llibres.
L'immesurat afany d'aprenentatge
ha fet, del bosc, desèrtiques estances
nials d'udols, d'ermassos i nissagues...!

ÀRTEMIS. Jo posseïa nimfes, companyones,
capdavallant les valls, fruïnt els cims,
darrere els animals de tota mena.
Que bonica Natura! Que agradívol
beure del rierol la transparència
de l'aigua cristal.lina i riallera
a l'ombrívola pau de la pinada!
Que plaent era el bosc! Ara, aleshores,
tot és enterbolit i enverinat.
I s'ha allunyat el blau del nostre cel.
A l'ensem que caçava, feia cura
de no anar més enllà del que calia.
Que més podia fer amb l'arc tan feble?
Avui ja és diferent, l'home acapola
i el matar per matar no el justifica.

APOL·LO. Tu i jo, Àrtemis bella, som bessons
i, per això, patrons de la cacera.
Fotut estic del malifet de l'home
que extermina la vida a la foresta.
Per què no els adrecem les verinoses
sagetes que ara rep el porc senglar?

ÀRTEMIS. Tu saps, germà volgut, que molt zelosa
de la meua pudor i castedat,
al jovent Acteó vaig castigar
en vore'm amb les nimfes nua al bany.
Novelles teories sobre el sexe,
ara diuen que hi erem reprimides!

HEFEST. Coixo, brut d'estalzim i mascarat,
si ridícul em trobe ací a l'Olimp,
podeu pensar com se'n riuran els homes
en vore'm treballar d'aquesta fatxa.
Músculs d'acer forjaven els metalls
que abans es reblanien a la farga.
Ara automàtics forns, potentes fargues,
només amb un bufec, feïna feta!
La ciència ha soterrat l'artesanía
i tota la bellesa que atansava.
Jo he fet aquest palau on els déus viuen
he fabricat l'artística cuirassa
de Zeus. —més endavant per a Atenea—,
i el ceptre, diví símbol del poder.
L'home d'abans, no mai, no mai filava
tan prim com ara fila en el treball.
De mode versemblant a com jo ho feia,
construïa palaus que guardonaven
amb estatués belles i pintures.
Febrós de fabricar més que de pressa,
enlaira amb el cement blocs geomètrics

per viure com l'eixam en rusc de suro.
A més el dur asfalt cobreix la terra
d'amples vials, cosmòdroms i aeròdroms.
No deixa espai per als cultius de Ceres,
al bosc, —desèrtic erm—, no són les nimfes.
Tot és enverinat. Àrtemis, clama!

DIONÍS. Al meu soplug, junyit i agermanat,
tothom tenia temps de divertir-se.
El bàquic i agredolç suc de les parres,
enterbolia el seny. I s'oblidava,
amb música i amb dances, tota pena.
Tensava l'arc Cupid i les sagetes,
—sublim verí d'amor!—, enverinaven.
Tot era llibertat i plenitud
sota el plaent esguard del sensualisme
que pregonava el jove i bonic Eros.
Un món de pau i amor era el meu món
i l'home no va entendre els seus misteris.
Seguint les instruccions de Prometeu,
—raonament suport de l'enganyifa—,
aquell, més reprimit i encadenat,
s'aferra més i més a les lligasses
de la folia, alliberant-se amb droga.

AFRODITA. Al meu recer l'amor i la bellesa,
sempre junyits al món de la natura,
combregaven en vindre primavera,
a l'esclatar les rialleres roses.
Per obra de l'amor nasqueren elles,
de les gotes de sang en malferir-me
les punxes dels arbusts quan jo cercava
el cadàver d'Adonis pel boscam,
perperit pel ferèstec porc senglar,
malifeta cruel del zelós Ares.

L'anèmona i la rosa són les filles
del gran amor que els dos ens professàvem.
Eros, encimbellat, present en tot,
doncs, no debades va nèixer el primer,
quan parida pel Caos va ser Gea.
Eros, molt més enllà de l'hedonisme,
és gaudi de l'amor, suport del sexe.
Què serà d'aquest món si l'arraconen
i la procreació s'atansa "in vitro"?
L'erotisme no és joc intranscendent,
l'amor sempre serà font de la vida,
sublima l'art a una enlairada esfera
i perviurà la fi de la tragèdia
que pregonja la dalla que lluu Tànatos.

HÈSTIA.

Si el gran amor, el més profund amor
suposa eternitat, protegiré
les llars perpetuant la indisoluble
lligassa del voler per superar,
de l'apetit sexual, l'efímer gaudi.
Immortals de l'Olimp, davant vosaltres
condemnaré l'afany de la parella,
—oh condemnable fet—, en separar-se
dels pares i dels fills, carn i sang seua.
Cases d'hòrfens, d'infants i residències
per als xiquets i vells, pertot arreu.
Ja l'esperit no és bres del matrimoni;
viure a plaer deler que massa dura.
I tot açò per què? Per treballar
molt més que necessita per a viure.
Apartaments i ràdios i neveres,
—societat de consum—, present tothora.
L'home i la dona, els dos, es converteixen
en pelegrins sensuals. De quan en quan,
una efussió, res més; l'amor l'ignoren.

ATENEA.

Engolit pel fosc torb que ha generat,
l'home ja no fa cura del seu cos
i, si més no, ha perdut en homenia.
L'home d'abans, si de cervell més prim,
son cos, viril, guanyava en harmonia.
Al clàsic món surava la bellesa
i en marbre l'atansava l'art de Fídias.
I aquell nuet model que Miguel Angel
va cisellar en pedra el seu David,
potser al món d'avui no es trobaria.
Com Dionís ens diu, l'oblit d'Orfeu
reblit de poesia i de lirisme,
l'allunya de gaudir de la plaüra.
Tot és acció i acció, ja no es contempla.
Presoner del treball i el tecnicisme,
s'han minvat molt aquelles dimensions
que l'ètica i estètica fruïen.
Ja no treballa a soles, en equip,
i s'aburreix en el quefer monòton
que a la fàbrica la màquina ofereix.
Despersonalitzat, sense esperit,
ja no sap el que vol i s'enquimera
en assolir allò que no li manca.
Ençà i enllà anirà sense saber
on va ni perquè va i arribarà
a l'abimal contrada. L'Atlant sua,
està cansat pel pes de tanta gepa.
El foc només amb foc roent s'apaga!
Oh Crònida immortal, què penses fer?

(Cansat i sense alè apareix Hermes)

HERMES.

Poderós Zeus, Rei de l'Olimp, de pressa,
volander, sense alè i esgarrifat,
vinc per assabentar-te del que acabe
d'oir dels llavis del propi Prometeu.

ZEUS. Dis-me tot el que saps, Hermes. I prompte.

HERMES. Ell diu que tu no mai li has agraït el favor que et va fer deixant-se Cronos encadenat al més profund de l'Hades, Que ja ha descobert l'antimatèria que omplena el fons immens de l'univers. Pot transformar en raig de llum la massa i tornar al principi en que res hi era. Ningú, ni el propi Olimp es salvaria. Tu, forjador del llamp i tots els déus, sota la seua voluntat seríem...!

ZEUS. Maledicció, maledicció i venjança caiga sobre qui Temis malparire. Amb el meu raig et deixaré fet cendra a tu, tots els mortals i la teua obra.

ATENEÀ. No t'esparveres, Zeus, calma't i escolta'm. Vaig nèixer del teu cap, de tu vaig rebre, —si no tan enlairada—, la saviesa. Prometeu, engreït, confia massa i no mai obtindrà l'antimatèria en quantitat precisa i ponderable per a arribar al que ara t'esgarrifa. I guarda't els teus llamps, no faces riure, l'home d'aviu ja sap com agafar-los.

HERMES. L'home, d'ara en davant, —aixís ho ha dit—, no serà fet al si de l'entramena de la dona, fill de l'impuls eròtic. En vidre sols i en el laboratori generarà un ser nou manipulant-lo, un home superior a l'home d'ara, tot just vol fabricar el superdéu.

ZEUS. El superdéu has dit? Intolerable!
Això no mai serà mentre jo siga
l'Amo de l'Univers. Açò ja és massa!
Ma predilecta filla, tu que opines
de l'ordre capgirat de Prometeu?

ATENEA. Que ens ha retat i al ret hem de respondre.
Superbs i folls els déus no ens consideren
ni Prometeu ni els homes que el segueixen,
ens tenen oblidats. Ni sacrificis,
ni temples, sacerdots, oracles, res.
Han descobert les lleis de la natura,
superbs s'han rebel·lat contra el destí.
Vetací el gran pecat. Ara, castiga'ls.

COR DE DÉUS. Oh Zeus, Rei dels mortals i els immortals,
pronúncia la sentència que mereixen!

ZEUS. Hefest, tu bé faràs que el seu cervell
siga un anar-i-vindre de formigues;
per una eternitat, les mans, lligades!
I tu Ares, déu de la guerra, aplica
tot el que saps i més perquè desperte
l'odi mortal que encenga la foguera
que ho arremate tot. Dol i extermini!

*(Els déus se'n van restant, tots sols, Ares i
Hefest)*

ARES. Difícil no em sarà i amb l'ajut d'Eris,
germana meua i mestra en la discòrdia,
fer que al món l'home lluite contra l'home.
Amb l'ajut d'Hipnos, de Tànatos germà,
farà dormida el guaita de les bombes.
Llavors, serà Atenea qui entrarà
i copsant un botó, la llum vermella.

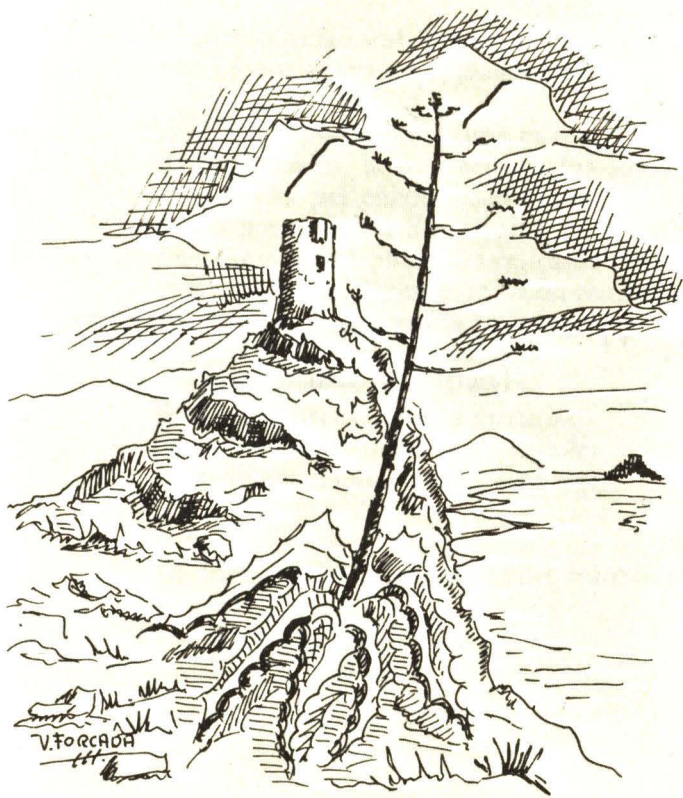
Mortífers els coets, creuant l'espai,
sembraran foc i mort: L'apocalipsi!
Amb menys temps que lluu el llamp,
la humanitat
s'haurà suïcidat amb l'energia
que l'àtom al seu nucli magatzena.

HEFEST. Llàstima, Prometeu, llàstima et tinc,
ets parent meu, la sang no es torna aigua.
El teu deler per enlairar més l'home,
potser portat per la filantropia,
t'ha duut al lloc on sofriràs el càstic
que Zeus, Rei de l'Olimp, m'ha fet comanda.
Així com les formigues formiguegen
al formiguer, el teu cervell serà,
per una eternitat, nial d'idees
però sense l'acció per a atansar-les,
perquè les teues mans seran lligades
eternalment també. Doncs, així siga!

.....
Oh Zeus, Suprem Senyor: Ordre complida!

Castelló, 18 de Setembre 1982.

VI.— EL MÓN DE LES BESTIOLES
(Ecología lingüística)
Gener, 1984

*Als qui lluiten per conservar la
Natura, ben coralment.*

BESTIOLES

que viuen a les nostrades
tan benvolgudes contrades.

Si algú les vol dibuixar,
tarde massa en començar.

Açó està escrit, —si cau bé—,
per als xiquets d'E.G.B.

i fins el segon nivell;
per a més, un desgavell.

BRANCAL

En aquest món mig perdut
tothom s'hi troba fotut.

Si per ell vols caminar
Natura has de respectar.

No has de caminar a soles;
t'acompanyaran bestioles.

Bestioles que Déu a fet
perquè a viure tenen dret.

Per això va fer molt bé
comanar L'Arca a Noé.

Tot és un engraellat
el món de L'Essència nat.

Si a l'ocell cerca el falcó
o se'l menja el aguiló,

no és perquè vulguen matar,
però, tenen de menjar.

Matar per matar, no mai;
tots tenim dret a un espai.

Sant Antoni del Porquet
no farà cap malifet.

I fins l'humil Sant Frances
sopluja el llop amb un bes.

L'home que és més animal,
a les bestioles fa mal.

El Brancal s'ha arrematat;
de segur no t'he cansat.

M.P.S.

1.- De la terra.

- 1 La FURGA quan se soterra
es farta d'aigua i de terra.
- 2 Aquest tan enqueixalat
més de CENT-PEUS Déu li ha dat.
- 3 Porta el nom de PANDEROLA;
pels racons corre, no vola.
- 4 EL CORCÓ, lletraferit,
més d'un llibre s'ha engolit.
- 5 Fuig de la SERP de secà
perquè et fotrà samugà.
- 6 Escarbador el CADELL
treballa al seu sotanell.
- 7 La CAPARRA es dóna al gos
encara que porte bos.
- 8 Fes de la PUÇA rebuig
que en picar-te et farà enuig.
- 9 I del POLL no cal parlar;
sovint t'has de netejar.
- 10 EL CUC de la seda, amic,
fa el seu cau d'un embolic.

- 11 La LLUERNA, il.luminada,
lluu la seua rodalada.
- 12 Garxolí del Senillar
en MATXO vol passejar.
- 13 Treballadora FORMIGA
no es cansa mai, no fa figa.
- 14 A la fréstega RABOSA
la ploma no li fa nosa.
- 15 Quan el LLOP no te berena
udola a la lluna plena.
- 16 A vora séquia el TALPÓ
rondineja un cagalló.
- 17 La FARDA, penjada a un pi,
graciosa, fa un volantí.
- 18 La CABRA és a la cinglera
com el peix a la peixera.
- 19 L'ANYELL al forn, ben rostit,
està millor que el CABRIT.
- 20 Si vols caçar una LLEBRE
de correr t'entrarà febre.
- 21 Guarda't de l'ASE que és guit
que et pot deixar malferit.
- 22 El CAVALL, per treballar,
garrofes ha de menjar.

- 23 El CONILL a la muntanya
a correr ningú li guanya.
- 24 L'OVELLA ens dóna la llet
i, a més, formatge blanquet.
- 25 El BOU i la seua VACA,
junyits, roseguen l'estaca.
- 26 A la soll viu el PORCELL
per a omplenar-se el budell.
- 27 Teixint la seua maranya
treballa a destall l'ARANYA.
- 28 En massovera façana
pren el sol la SAGRANTANA.
- 29 I al caliu d'un garrofer
un FARDATXO matusser.
- 30 Al fons d'un fosc cau la GRUGA
s'amaga per ser poruga.
- 31 Lluint les banyes al sol,
margevorer CARAGOL.
- 32 El GOS amb el seu lladrit
guaita quan es fa de nit.
- 33 La RATA cabironera
corrandeja joganera.
- 34 Un RATOLÍ marjaler
s'enlaira en un codonyer.

- 35 Rebutja l'ALIACRÀ
de verinosa picà.
- 36 Si el PORC SENGLAR malferires,
—cua entre cames—, ni el mires.
- 37 Ara només manca el GAT
que al RATOLÍ té estorat.
- 38 El GAT CERVAL és un GAT
que no està domesticat.
- 39 El CAMALEÓ, al pinar,
mil vestits té p'a estrenar.
- 40 El DRAGÓ per la paret,
caça l'insecte distret.
- 41 El TITOT fa el seu glu-glu
sense fer mal a ningú.
- 42 Cavalcar al llom d'un RUC
només ho fa qui és poruc.
- 43 A l'ombrall de l'argelaga
l'ERIÇÓ PUNXÓS s'amaga.
- 44 Un CARAGOL despullat
se n'infot del veïnat.
- 45 L'ESCURÇÓ és una serpeta
de verinosa denteta.
- 46 El GALL en el galliner
canta per ser el primer.

- 47 El POLLASTRE és el criat
d'eixe GALL tan engolat.
- 48 Adivina, adivinalla:
Quin animal pon en palla?
- 49 Aquesta és la TISSORETA
que talla carn, no robeta.

2.- De l'aire.

- 1 Quan MERITA veus per l'horta,
fes foc i tanca la porta.
- 2 El CAPSOT està pansit
perquè es nodreix del MOSQUIT.
- 3 La GAVINA, a vora mar,
lluu el blau cel del Senillar.
- 4 Al barranquís, la MOIXETA,
fa el seu vol de via estreta.
- 5 Mentriementre, l'AGUILÓ,
cerca el queviure, fartó.
- 6 Encimbellant la cinglera
un ESPARVER, esparvera.
- 7 A la fosca és el MUSSOL
amb el seu llavimut vol.
- 8 Un OCELL, esparverat,
revola el penya-segat.
- 9 El CORB per al seu conhort
és capdancer de la mort.
- 10 La CADERNERA al sec card
cerca la pau d'un esguard.

- 11 Vetací la MADAMETA
dels ocells la senyoreta.
- 12 La GUATLA al bancal segat
espigola el gra de blat.
- 13 Al cim canta la PERDIU
pregonant que ve l'estiu.
- 14 El ROSSINYOL a sa amada
li canta de matinada.
- 15 El VILERO o TEULADÍ
menja blat perquè és molt fi.
- 16 El GALL en el galliner
fent de pare té un quefer.
- 17 La TERROLA enlaira el vol
sense glòria i sense dol.
- 18 El PREGADÉU, ensopit,
eixarma lletraferit.
- 19 Un FIGUERO, embadocat,
se'l mira boquibadat.
- 20 Aquesta és la matussera
dolenta ABELLA TERRERA.
- 21 A aquest insecte endolat
l'anomenem ESCARBAT.
- 22 Margevorera i coqueta
s'enjoia la MARIETA.

- 23 El PAROT a la marjal,
està fet un bon pardal.
- 24 Si troba alguna MARETA
li fa l'embuc de l'aleta.
- 25 La CIGALA fa soroll
quan tothom treballa a doll.
- 26 Quan tot el món jau dormit
el GRILL li canta a la nit.
- 27 Revola la PALOMETA
i al mascle li fa l'enzeta.
- 28 El LLAGOST, manifasser,
menjant té el seu gran quefer.
- 29 A l'herbatge la PUDENTA
s'hi fa més verda i dolenta.
- 30 Brunz i brunz el BORINOT
sense esme perquè és capsot.
- 31 Aquest és el prim MOSQUIT
qui de la sang treu profit.
- 32 I la xucladora MOSCA
descansa quan ve la fosca.
- 33 Si encertes fildaramada
tombaràs RATA PENADA.
- 34 El CUQUELLO en la figuera
fa sa cançó rondallera.

- 35 Pel sotanell va la FOTXA
revolant com la milotxa.
- 36 A la cinglera el FALCÓ
d'un clivell fa el seu guardó.
- 37 El cansat TORD tindrà el guany
del vesc parat al parany.
- 38 L'ORONETA primicera.
pregona la primavera.
- 39 El COLOM creua el cel blau;
és el símbol de la pau.
- 40 Pel cel vola la FALZIA
cercant sa novella aimia.
- 41 Gaudint somnis, la GAVINA,
s'engronxa a la Mar Llatina.
- 42 Si caces una PU-PUT,
tapa't el nas perquè put.
- 43 L'ÀNEC amb el seu pat-pat
i amb dues dones, mercat.
- 44 No podràs caçar el TÀVEC
si vas darrere amb un mànec.
- 45 El CANARI no és d'ací,
ti-ro-ri-ro-ri-ro-rí!
- 46 La camalluda CIGONYA
menja serps sense vergonya.

- 47 El LORO fa malifeta
parlant-li a una beateta.
- 48 A l'arbreda el PAIXARELL
fa com cadascú: La d'ell!
- 49 La GARSA has de respectar
i no mai l'has de caçar.
- 50 Un GAFARRÓ cançoner
canta al brancam d'un llorer.
- 51 L'OCA gralla a l'emparrat
cercant-li tres peus al gat.
- 52 La GRALLA gralla a l'ermàs.
Si en vols més, para el cabàs...!
- 53 Vaig voler caçar la perla
del Senill: Era una MERLA!
- 54 El TUDÓ a Les Colombrades
fa unes curtes estonades.
- 55 Un ocell, el PIT-ROGET,
canta dins d'un baület.
- 56 Al boscam desperta el DUC
fent-li a l'ocellet l'embuc.
- 57 A la Font del Pardalet
joiós, canta el PERIQUET.
- 58 A la vora un CAPNEGRET
està mirant un xiquet.

- 59 La POLLA d'aigua, a la mar,
cabussa sense parar.
- 60 La MOSCARDA en el pernil
d'ous n'ha post més de deu-mil.
- 61 L'ABELLA que no té fel
és la qui ens dóna la mel.
- 62 Al capvespre, el VERDEROL,
canta quan es pon el sol.
- 63 El CIGNE lluu el lleu conhort
de cantar la seua mort.
- 64 I el VOLTOR té la dissort
de revoleiar la mort.
- 65 Dels quefers del PIXAVÍ
s'escandalitza un veí.
- 66 Pregona l'ABELLEROL
la pluja amb enlairat vol.
- 67 L'ÀGUILA veu des del cel
l'animal de ploma o pèl.
- 68 Però, si albira un reptil
va a d'ell més recta que un fil.
- 69 Pels bufits que ens ha bufat
sembla un BRÚFOL estorat.
- 70 L'ÒLIBA va cap al trull
per beure oli al seu antull.

- 71 Aquest bitxo és el SABOC;
de menjar, ni molt ni poc.
- 72 Fent la roda, al corraló,
vanitós, viu el PAÓ.

3.- De l'aigua.

- 1 A la séquia, el PASPARÍS,
 comboia el seu paradís.
- 2 Un peixet, el SAMARUC,
 als microbis fa l'embuc.
- 3 Aquest peixet quan té gana,
 arremata la terciàna.
- 4 Una COLOBRA, rabent,
 nada pel toll mig prudent.
- 5 Aquesta és la CULLERETA
 abans de ser granoteta.
- 6 La GRANOTA voravia
 la humida marjaleria.
- 7 Al vespre canta el RENOC
 a vora séquia, badoc.
- 8 L'ANGUILA, pastafanguera,
 fussa i fussa a la passera.
- 9 La SANGONERA és al toll
 per fotre a qui beu a doll.
- 10 Aquest TOTIL botinflat
 de beure tant s'ha ensapat.

- 11 De costra dura i feixuga?
No parlem més: La TORTUGA!
- 12 Un GRIPAU boquibadat
de LLIMAC s'ha indigestat.
- 13 L'ESCURÇÓ d'aigua, serpeta
que no té mala denteta.
- 14 El CRANC si mira endavant,
camina revaculant.
- 15 El GALFÍ bota a la mar
perquè té de respirar.
- 16 La CARAGOLA de mar
només fa que mormolar.
- 17 Ací tenim la DORADA
del pescador benamada.
- 18 Aquest ERIÇÓ punxós
punxa i punxa sense bos.
- 19 Ací l'ESTRELLA de mar
trafega sense parar.
- 20 Quan brama al blau la TONYINA,
el mariner s'amoïna.
- 21 El POLP que és "multimanat",
del peix viu enamorat.
- 22 Al port és l'ESPARRATLLÓ;
de la calma fa guardó.

- 23 A la mar viu la BALENA
tamisant a boca plena.
- 24 Quan albira la SARDINA,
esmola el bec la GAVINA.
- 25 El MOLL quan arriba al moll,
no és peix fluix ni boquimoll.
- 26 Matussera, la MORENA
del peix s'hi fa la berena.
- 27 El CAVALLET de la mar
cavalca sense parar.
- 28 El LLAGOST és a la costa
el que a la mar la LLAGOSTA.
- 29 Posa cura en menjar L'OSTRA,
en deslligar-li la costra.
- 30 El millor i amb suc el RAP
sense espina i sense cap.
- 31 Mai no arribaran al vero
el PEIX ESPASA i el MERO.
- 32 A la roca viu el SARD
cercant, a la balma, esguard.
- 33 Ací teniu la PETXINA;
lluu dues cares per fina.
- 34 Vaig voler pescar la MABRA
i s'ha enxarxat una CABRA.

- 35 El LLOBARRO és escatós;
es banya i mai no te tós.
- 36 La GAMBA molt satisfeta
pren el bany a sa coveta.
- 37 El MUSCLO tan endolat,
sembla un capellà frustrat.
- 38 L'ABAEJO va molt car;
no tots el poden menjar.
- 39 El ros i prim LLAGOSTÍ
fa el seu ball de tremolí.
- 40 La cua es mosega el LLUÇ
corbat com si fos un fus.
- 41 Amb el suc d'una RATJÀ
pots pegar la gran fartà.
- 42 Si vols fer arròs a banda
de GALLINA fes comanda.
- 43 La Torrà de la SARDINA...!
Tàsta-la que és cosa fina.
- 44 Si el CONGRE et mosega el dit
te'l tallarà d'un bufit.
- 45 La CAVALLA pica sola
en albirar la MUSSOLA.
- 46 La LLAPA molt aferrada
a la roca, fa durada.

- 47 La SÈPIA es fa un ombrall
 tirant tinta amunt i avall.
- 48 Ací tens la boquimolla
 GALERA sense cap molla.
- 49 Per a remat una LLISSA;
 morruda, fa xucladissa.

VII.— GALANIES

(1966-1984)

*Als capolls del roserar
del Senyor de l'Algepsar.**

* Senyor de l'Algepsar.— Títol del poeta a l'Associació Cultural Castellonenca "Cavallers de la Conquesta"

A Carmela Virgili Traver.

1

Bella donzella, novell capoll de llum
que al roser de l'amor surts cançoner,
vermella flama que sense foc ni fum
t'encens, enguany, pel goig d'íntim deler.

Dolç parpellar d'estel nunci d'albada,
quiet somniar d'onada marinera,
ferm bategar de dona enamorada,
subtil floquet que lluu la Lledonera.

Somni d'amor d'ulls negres i pell bruna,
estàtic vol d'estàtica gavina,
raig argentat de jovençana lluna,
missatge etern que ens du la mar llatina.

Gentil poncella pregó d'un alborar,
sublim gaiata, floreta del roser,
dona'm, si et plau, un raig del teu mirar
i restarà mon cor ben falaguer.

Joiós esclat de flor castellanera
que fas més blau el cel en sa blavor,
ros despertar de jove primavera,
llum eternal del regne de l'amor.

10-Març-1966

A la flor del taronger.

2

Quan s'albira primavera
pel somrís de flor novella,
quan desperta, cançonera,
una rosa en un roser,
mon cor, amb passió i deler,
vol obrir-se una portella
per guaitar la maravella
de la flor del taronger.

Amor, roser eternal
on esclata, pregoner,
capoll del jardí pairal:
Deixa'm ser el jardiner!
Vull fer-li la galania,
per fadrí i per rondaller,
del meu cant fet poesia,
a la flor del taronger.

Perque quan ve per la mar
molt cansada l'oroneta
cercant un novell voler,
desperta per comboiar,
—sublim desig missatger—,
joiós, el cor d'un poeta
per fer-li una cançoneta
a la flor del taronger.

Per tu, bonica poncella,
la nit d'abril vull cantar.
Musicaré l'esclatar
de la més blanca gavina
que tots volem amb deler.
Pel seu somrís falaguer
que ací som per festejar,
per la flor del taronger...!

21-Abril-1966

A Maria del Carme Albiol.

3

Per ser enguany poncella benamada
que el grau de Castelló vol festejar,
avui et vull fer, —millor ho fa l'onada—,
d'un reialme d'amor ferm pregonar.

Somrís novell de verge enamorada,
escuma blanca garlanda de la mar,
ros alborar de rossa matinada,
estel que lluu la nit, lleu parpellar.

Joiós consol, far del blavenc palau
que al mariner d'ulls blaus dones la pau
amb ton mirar de bruna marinera.

Que ton reialme siga etern, donzella,
com ho és l'ingràvid vol de la gavina
en esclatar la flor en primavera.

10-Maig-1966.

Als jovenalls rondallers de dissabtes de maig.

4

1 Per ser aquesta primera
cobla que anem a cantar,
siga per la Lledonera
que sempre hem de festejar.

2 Vull dir dolces galanies
al capollet d'un roser,
cantant-li marineries.
Hui, Castelló, és mariner.

3 La flor del jardí pairal,
—floreta del meu voler—,
serà per sempre eternal
a l'ombra del lledoner.

4 Nit de maig, nit de la rosa,
riu la flor del taronger.
L'amor mai no farà nosa,
qui no té al món un voler?

5 Mireu com a cau d'orella
s'afanya per escoltar.
L'amor farà meravella
i cantarà el campanar.

6 També vol eixir de ronda
el nostre fadrí trempat,

puix que encara guarda fonda
saba d'amor passionat.

7 La nit de maig ens convida
a passejar pel carrer.
El millor do de la vida
és ser jove i rondaller.

8 Quan al bon temps la falzia
fa embolics en el cel blau,
l'amor, ací, és poesia
i una cançó el seu palau.

9 Una xica carassera
veïna del meu raval,
rega la carabassera
i a mi aquest fruit em fa mal.

10 Torrada, la carabassa,
ací la mengem tot l'any.
Hui no en vull poca ni massa,
deixem-la per a capdany.

11 La lluna a un estel fa embuc
enviant-li argentat raig.
I el cuquello fa cuc-cuc
a la dolça nit de maig.

12 Per ser verge, per novella
com la flor del taronger,
canta un jove a la donzella,
canta l'amor pel carrer.

13 La verge d'amor tremola,
la que és casada somriu,

i la que és rància es consola
a recer del seu caliu.

- 14 Fixeu-vos en la gavina
quan vola pel ribamar.
Somnis de xica fadrina.
Què bonic és somniar!
- 15 Quan canta la cadenera
solcant cel amb lleuger vol,
és que som en primavera.
Com cantarà el rossinyol.
- 16 Canta al cel la lluna plena,
capolls riuen als rosers.
Per treure l'amor de pena
canten fadrins pels carrers.
- 17 A una xica llauradora
un xicot li vol cantar.
La nit és encisadora,
eixim-se'n tots a escoltar.
- 18 Vaig a cantar-li a una flor
que ha reflorit al raval.
Li vull cantar de tot cor,
per ella i per la marjal.

5-Maig-1966

A Maria del Carme Albiol.

5

Bella deessa de les aigües blaves,
flor eternal de marinera escuma,
somni d'amor d'ulls negres i pell bruna,
donzella del meu cor.

Si la sageta de ta mirada em claves,
raig argentat de la nacrada lluna,
oh marinera flor,
jo reviure en un món de poesia
i volaré com vola la gavina
farcida de blavor.

I somniaré volant sobre el toll blau,
—desig sublim de l'esperit poeta—,
fins quan el vol novell de l'oroneta,
embolicant-se al cel del llis palau,
et parlarà d'amor.

I en alborar la jove primavera,
quan entendràs la veu de blava onada,
—sempre novell i misteriós llenguatge—,
en l'amorós esclat de rossa albada,
la mar nostrada t'hi portarà un missatge
amb l'experiència de vella enamorada.

I en quiet somniar de l'alborar,
—agredolç despertar de juvenesa—,

quan rebràs d'un estel blau parpellar
i amb la llum de l'amor l'ànima encesa,
potser que plores, poncella, a vora mar.
Llavors, la blanca, estàtica gavina,
com no tindrà el conreu del teu mirar,
a l'ombra de la blava mar llatina,
s'allunyarà volant pel ribamar...!

10-Juny-1966

6

Per honorar el patró
d'una vila que és real,
reblit mon cor de deler,
farcit d'amor ben filial,
vull fer enguany un pregó
que siga ben cançoner,
divertit i solemnial.
Tot s'ho mereix Sant Pasqual.
Escolteu el pregoner.

Capoll de l'amor diví,
llum de nostra llar pairal,
tots els anys renaix novell
esbargint flaire eternal
i engarlandant el jardí
del cor. Mai no es farà vell
i sempre serà donzell
al nostre Vila-real,
el benvolgut Sant Pasqual
que de virtuts és pomell.

Fruïu la vostra alegria
fent-li enramada als carrers
amb les flors que en primavera
canten als nostres rosers.

—moreneta i falaguera—,
qui per ser verge delera
que sigau ben rondallers.
Tots hem de ser pregoners
de la regina encisera.

Que el ressò de les campanes
enlairant-se pel blau cel,
siga ferm nunci de noccs,
llum de far, argent d'estel.
Cantem cançons ben galanes,
girem l'esquena a les noses
i abillem les nostres coses
amb un ros i brodat vel,
per fer dolça com la mel
festa guarnida de roses.

Pel nostre Vila-real,
per sa regina Maria,
pel benvolgut Sant Pasqual
Patró de l'Eucaristia,
i pel Crist de l'Hospital...!

10-October-1966

A les gaiateres de la Gaiata 3.

7

- 1 Pilar Tena Betí
Per ser la primera
bonica floreta
que nèix al roser,
seràs, gaiatera,
l'ull dret del poeta,
corprés jardiner.
- 2 Maria Herminia Mallasén
Vela llatina,
quiet somniar,
vol de gavina
blau de la mar...!
- 3 Maria Lledó Sanchis
Tu, gaiatera,
d'un cor poeta
seràs l'enyor.
Tu ets l'oroneta
que en primavera
porta l'amor...!
- 4 Maria Eugènia Florit
De floreta d'ametller
o millor de bresquillera,
tot el barri està guarnit
per la flor castellanera
que pel cognom és Florit.

- 5 Maria Almer Mateo
Blanca poncella,
somni novell...!
Per tu, donzella,
plora un donzell.
- 6 Tereseta Navarro
Flor de baladre,...?
lleu gessamí...?
Hui seré el lladre
de la floreta
d'una branqueta
de romaní...!
- 7 Agueda M.ª Buch
Per arrels, cartagenera;
per bonica, una gavina;
pels teus fets...! castellanera
del dosser d'una madrina
de festa madalenera...!
- 8 Cristina Suarez
En vore't tan bella i blanca
com la flor del taronger,
per ara ser verda branca,
donarie el cor sencer...!
- 9 Rosa Maria Torres Roig
Si el teu cor potser enyora
una cort ben encisera,
en ser enguany gaiatera
d'una popular madrina,
ens has mostrat ser senyora.
Tu mereixes ser regina!

10 Magda Company Marinyo
Blanca com la lluna,
ball de tremolí,
dolça com la pruna,
somni d'un fadrí...!

2-Febrer-1967

A Neleta Barberà, dama de soca i arrel.

8

1 Per ser blanqueta,
la nadaleta;
per ser poncella
castellonera,
la flor novella
del meu roser.
Per encisera,
per zalamera,
seràs, xiqueta,
la primavera
d'un cor poeta,
hui, jardiner...!

A Maria Lluïssa Pelàez, dama dels cavallers.

2 Quan floreix la bresquillera
pel caliu del taronger,
és que ve la primavera
per la joiosa drecera
que comboia un rondaller.
Donzella bruna
del meu deler,
raig de la lluna,
goig d'un fadrí.

Tu, al meu recer,
seràs...! floreta
d'una branqueta
de romaní...!

A Francisqueta Ortiz, dama popular.

3 Pel comboi del jardiner
que el poeta té al seu cor,
tu seràs, dama, la flor
blanqueta de l'ametller.
Com encara sóc fadrí,
quan arriba primavera
tinc deler de festejar
una flor castellanera,
la millor del meu jardí
per ser dama popular...!

8-Febrer-1967

Amb motiu de guarnir amb versets mocadors madalenencs.

9

1 Pel blau cel, l'assagador
per on vola la gavina,
ha vingut de l'antigor
la joia del mocador
que comboia la regina.

2 Per a blavors, la marina;
de les festes, el Pregó;
per a dona, la fadrina
que enguany mana a Castelló.

3 Del reialme de l'amor
tu ets la blanca poncella
que guarneix la meravella
d'un somni ple de blavor.

4 A recer del mocador
de la més bella donzella,
somnia, per tu, poncella,
ton més humil versador.

5 Per blanca, com la floreta
del joiós gessaminer,
seràs el goig del poeta
que enguany és el pregoner.

- 6 Mocador madalenenc,
no res, colorins d'albada,
batall que lluu l'espada
del poble castellanenc.
- 7 Per ser la blanca poncella
del roser del meu jardí,
hui sembles la meravella
d'un pètal de gessamí.
- 8 A la bella gaiatera
que ve del centre d'Espanya,
en nèixer la primavera
li oferisc, per encisera,
un mocador i una canya.
- 9 De la terra aragonesa,
bres del Rei Conqueridor,
ha vingut ta juvenesa
per lluir un mocador.
- 10 Si allà teniu per senyora
a la Verge del Pilar,
la vila de Castelló
també té l'encisadora
Marededéu de Lledó.
- 11 Com pertoca a un general
fill del nostre Castelló,
perquè sempre ha fet pregó
de la seua llar pairal,
per ser ben tradicional,
lliberal i molt senyor,
tindrà, com és natural,
madalenenc mocador.

- 12 Per ser la flor més bledana
del jardí del pregoner
que fa cura de l'amor,
per floreta catalana,
jo et done mon cor sencer
i, a més, aquest mocador.
- 13 Com del roser de l'amor
tu ets la flor més bledana,
un pregoner somniador
farcit de valenciania,
vol fer-te la galania
d'oferir-te un mocador
per floreta valenciana.
- 14 Per ser bon escura-panxes
dels llibres de l'antigor,
enguany tindrà N' Angel Sànchez,
madalenenc mocador.
- 15 Si a València el Miquelet
lluu cançonera, espadada,
el Campanar no mai bada
i fa el sen pensat i fet.
Llevant-se de matinet,
lleuger com el teuladí,
fa un soroll de tremolí,
—avalots de madalena—,
pregonant la festa plena
sa rialla de fadrí!
- 16 I per ser festa de canyes
la que fem a Castelló,
enguany voràs un Pregó
de quaranta-mil castanyes.

- 17 Per ser de lleis teixidor,
fermes filles d'un ferrer,
qui enguany és el pregoner
t'ofereix un mocador.
- 18 A Pepa, cap provincial
de la secció femenina,
li oferiré una englantina:
El mocadoret pairal!
- 19 Per un cara de botons
arrelat a Castelló,
enguany li faré un pregó
de quaranta mil collons,
puix que ell diu, amb cor sencer,
que la tasca a mi em pertoca
per ser ver brot de la soca,
per Rull i per Velluter.
- 20 Sota l'oreig de les canyes
que fan festa a Castelló,
vaig a dir-te la cançó
que ressona a les muntanyes.
El batallar d'espadanyes
pregonant fraternitat,
ens diuen la veritat
d'un poble treballador
que a recer d'un mocador
lluita per la llibertat.

5-Febrer-1968

Al president de la Gaiata 3 i per al llibret.

10

Maria Elena Rodriguez Ripollés
Tu seràs, Maria Elena,
el capollet que ha esclatat
per guarnir la festa plena.

Maria del Carme Saera Vaquero
Ai Mari Carme Saera,
novell capoll del jardí
joiós de la primavera.
Per tu sospira un fadrí.

Maria del Carme d'Amato Martí
De vera saba italiana,
—empelt de castellanera—,
seràs l'encís de la Plana,
per ser tan madalenera.

Pilar Pelàez Huguet
Dos cognoms ben arrelats
en terra castellanenca.
Per floreta primerenca
tindràs molts enamorats.

Maria del Coral Moreno Aparici.
Blanqueta flor d'ametller
i, a la vegada, coral.
Miraculós missatger
de l'encís primaveràl.

Lidia Salvador Guillamon.

Com rimarà Guillamon
quí de rima està prou net?
Seràs la millor del món.
T'agrada, xica, el verset?

Conxín Cercós Cervera

Si jo poguera trobar
un capoll de primavera.
I vaig vore l'alborar
de Conxín Cercós Cervera.

25-Febrer-1969

A Maria Lledó Vicent Aguilar.

11

I no oblideu a Maria,
Què li diré a la xiqueta
que és filla d'un bon amic?
Tot el poble hui és "testic"
del comboi d'una floreta,
qui encara sent petiteta
ja vol assolir la llum
de la nostra Gaiatera
que, en nèixer la primavera,
lluïx sense foc ni fum.
Capollet primaveral,
joia de la festa plena,
floreta que enguany omplena
de flaires la llar pairal:
A l'ombra del palmeral
de l'antic lloc de Fadrell,
has de mantindre novell
l'amor a la tradició.
per filla de Castelló
floquet de la Lledonera.

1-Març-1969

A Elena Rodriguez Ripollés, Madrina dels Cavallers.

12

Què faré per comboiar
la floreta que és dosser
madrina del cavaller
titolat de l'Algepsar?

Cantaré per festejar
el naixement de la flor
que ha corprés l'endurit cor
del senyor de l'Algepsar.

En vore el ros despertar
de tan virginal poncella,
li farà una tonadella
el senyor de l'Algepsar.

A l'ombra del Campanar,
enguany vull ser l'albader
d'un capollet del roser
del senyor de l'Algepsar.

Perquè al temps de la tardor
si un capoll pot somniar,
és que rep cura d'amor
del senyor de l'Algepsar...!

17-Novembre-1969

A Maria Teresa Dolz Garcia-Mingarro.

13

Un calze de vera rosa
vull tindre, enguany, de guardó.
Ton reialme d'il.lusió,
gaudirà, sublim alosa,
el que mai no em farà nosa,
cantar amb veu cançonera
ta bonica primavera,
perquè a més de ser fadrina,
ets la més bella regina
de festa madalenera...!

A la Infantona Zoa Maria Pérez Salamero

Delerosa d'un dosser,
una palometa blanca,
revoleiava la branca
d'un mai no florit roser.
En vore-la, el jardiner
que fa cura del jardí,
va posar-se la mà al si
i li va oferir la flor
que refloreix al seu cor
en sospirar el garbí...!

A Rosa Lledó Royo Granger.

Com jo ja no sé que dir
als capolls del roserar,
vull que sigues el sospir
que lluu la nostrada mar.
Però, i si fores la vela
penyora del vent garbí?
Jo et faré la canturel.la,
voràs com bufa un fadrí...!

A Mercé Falomir Villacanyas.

Somniant sobre la molsa
de la platja, a vora mar,
enamorat de la dolça
bressada de l'alborar,
he gaudit la melodia
d'un capollet primicer
que ha rimat la poesia
d'un versolari albader.

A Virtuts Alós Selma.

Si les virtuts arramelles
per guarnir la Madalena,
què serà quan les poncelles
festegen la festa plena?

A Isabel Amela Milian.

Pel teus cognoms, morellana,
xiqueta no ho pots negar.
Perquè oroneges la Plana,
jo et tindré de comboiar.

A Rosa Maria Artola Traver.

Un capoll mai no fa nosa
al si d'un novell poeta.
Per ser primicera rosa,
seràs la meua floreta.

A Maria Teresa Castillo Simó.

Castillo vol dir castell,
Castelló, castell menut.
Tu ets el somni d'un donzell
que somnia esmaperdut.

A Rosa Maria Gordo Guia.

Tu seràs, Rosa Maria,
la més bonica floreta.
Del roserar del poeta,
poncella senyera, guia...!

A Maria Teresa París Rongera.

I què li diré a Maria
que encara no ho hage dit?
Teresa és la poesia
que alena dins del meu pit...!

31-Gener-1970

A Tereta Royo Fabregat.

14

Una gota de rou primicera,
—silent gaudi d'un son hivernal—,
quan encara no som a Nadal,
vol guarnir una rosa encisera.
I al palau cristal.li, primavera,
que dormia voreta la llar,
pel comboi d'un fadrí Campanar
i el coral bressoleig d'un poeta,
ha esclatat i s'ha fet nadaleta
per fer joc amb el blau de la mar...!

22-Desembre-1970

A Elisa Tarragon Albella.

15

Pel deler de guarnir una nit
un comboi de sa vila pairal,
afanyós, quan encara és Nadal,
un bell somni de verge ha florit.
I a l'ombrall de l'esclat, —dolç neguit,
fidel somni d'un món d'il·lusió—,
va fent via, silent, la cançó
que al seu calze de flor somniava,
mentre el cor d'un donzell tremolava
per gaudir de l'angèlic guardó.

26-Desembre-1970

A Maria Lledó Aguilar.

16

Al cormull d'un roser arrelat a la Plana,
per guarnir la diada de la festa major,
ha esclatat, primicera, una rosa bledana
pel comboi d'un reialme pregoner de l'amor.

A recer del caliu de la llar casolana,
en un bres fet d'escumes i de blaus de la mar,
tremoleja de goig una flor catalana.
Com li diuen? Maria. De cognom, Aguilar.

Quan la nafa somnia la plaüra hortolana,
quan el cel s'engarlanda d'atzurada color,
ha esclatat un capoll al roser de la Plana,
per guarnir el reialme que catifa l'amor...!

19-Gener-1971

A la madrina del Col.legi Menor.

17

Quan pel cel del Senillar
s'embolica l'oroneta,
vull cantar-li a una floreta
de l'amable roserar
que a l'ombrall del Campanar
i en festes de galania,
serà, enguany, la bella aimia
d'uns jovencells estudiants
que s'afanyen, comboiants,
per festejar a Maria.

4-Març-1971

A Ana Blasco.

18

A un capollet de la Plana
hui li vull corruquejar
per ser la flor més galana
que encimbella el roserar,
perquè quan veig l'alborar
d'un embolic d'oroneta,
el líric cor del poeta
amanyaga una cançó
per ser fill de Castelló
i per ser, Ana, floreta.

5-Març-1971

Amb motiu d'unes eleccions.

19

- 1 Si voleu que Castelló
tinga el lloc que li pertoca,
feu el que diu la cançó,
votau un fill de la soca.

- 2 Es un pam més alt que un home,
com el Rei Conqueridor.
Li diuen Melis Saera.
Qui millor procurador?

- 3 Ja fa temps que Castelló
té un greu problema d'escoles.
No mai tindrem solució
si oblidem les beceroles.

- 4 Si el procurador procura
fer el que al poble convé,
treballant sense mesura
assolirà el nostre bé.

- 5 Molt s'haurà de desvetllar
el nostre procurador
per a poder enlairar
un fum enverinador.

- 6 Groguissones fumegueres
semen el nostre pinar.
Si almenys foren les darreres,
podrem gaudir de la mar.
- 7 Si el que s'ha fet en Ribalta
molts dinés ens ha costat,
si que la penjarem alta.
I busca qui t'ha pegat...!
- 8 Per una marjal més verda,
perquè puguem respirar,
hem de depurar la merda
que infecta la blava mar.
- 9 Fins el fadrí de la vila,
—símbol de la nostra llar—,
després d'un roda i cavila,
a Melis se'n va a votar...!

24-Novembre-1971

A Isabel Peris Trias.

20

Quan el fred de l'hivern es recera a la Plana,
—benaurat paradís on floreix el roser—,
ha nascut un capoll, carasol i dosser,
de la festa que lluu nostra llar casolana.
Fent pregó de l'esclat de la rosa bledana
que engarlanda la terra on l'amor fa el seu niu,
perquè entén les paraules que un fadrí hui li diu,
quan al terme glateix virginal nadaleta,
quan batega, coral, el deler d'un poeta,
té un bell somni, tremola, es desperta i somriu.

7-Gener-1972

A la Infantona de Castelló, Maria Sales Muñiz.

21

Quan la flor de l'ametller
pregona la primavera,
m'enflaira una primicera
floreta de taronger.
I com vull ser l'albader
del capoll que ací ha vingut,
vos dic que mai no he rebut
les flaires que ella hui em dóna.
Què bonica és la Infantona
de la cort del Rei Barbut!

4-Febrer-1972

A Na Violant, Maria Elena Mulet.

22

Un cavaller fadrinot
titolat de l'Algepsar,
desitja rondinejar
fent com fa l'estaquirot.
Pot basquejar un parot
si no vola per l'ullal?
No veus que el nostre nadal
pregona la primavera?
T'agrada la polseguera?
Arremangat el camal!

Com ha d'assolir de guany
un capoll del roserar
si el senyor de l'Algepsar
té més panxa que el vell any?
I perquè no troba el pany
de la clau que amor comporta,
fa foc i tanca la porta,
—com merita marjalera—,
quan per nadal, primavera
lluïx ravals, vila i horta.

Cavallers, deixem estar
el senyor de l'Algepsar
i festegem l'alborar
de la nostra Madalena,
ja que hui és Maria Elena,

—nadaleta de marjal—,
la joia que ens duu un Nadal
que vol fer-se primavera.
T'agrada la polseguera!
Arremangat el camal!

22-Desembre-1972

A Maria Mercé Borràs Valls.

23

Quan ja ve la primavera
pel gris cel del Senillar,
un capoll d'un roserar
batega saba encisera
que nodreix la primicera
corruixa del vell deler,
perquè esclata, cançoner,
a una branca del meu cor
quan encara no cap flor
encimbella el meu voler.

Quan un capoll de la Plana
pregona el seu despertar,
vol fer-li ofrena galana
el Senyor de l'Algepsar.
Com el teu nom de Maria
porta el cognom de Borràs,
quan vages pel caminàs
per on va la romeria,
aniràs fent poesia,
perquè a més de ser floreta
sembles novella oroneta
que ha creuat la nostra mar
per guarnir i comboiar
les falòries d'un poeta.

21-Febrer-1973

A Na Violant, Maria Obdulia Pérez.

24

Una eterna primavera
jo visc pel fat benvolgut
que refloreix, llavimut,
la festa madalenera.
Caminant per la drecera
que ens porta al si de nadal,
vull festejar la pairal
naixença de la floreta
que enjoia el cor d'un poeta
a l'ombra de la marjal.

Bramen galfins a la mar
una nit de lluna plena,
i de goig el cor s'omplena
del senyor de l'Algepsar.
L'enveja del roserar.
és el capoll que ha gaudit
bressolejat i dormit
la blavor de l'oratgell.
Només ell potser donzell
d'una flor sense neguit...!

10-Desembre-1973

A Sussana Peris Ureña.

25

Quan somnia l'oroneta
amb l'oreig blau de la mar,
un roser d'un roserar
somnia amb una floreta.
Llavors, el cor del poeta,
que intuïx un no sé què,
sense saber el que té
li fa uns versets a Sussana
i els escriu de bona gana.
Només Amor sap per què!

9-Febrer-1974

A Na Violant, Assumpció Aduara Segarra.

26

Sota l'oreig marjaler
de la nostra llar pairal,
a l'ombra del palmeral
on somnia un cavaller,
espígols i romanís
hui han florit per enflairar
la brisanya de la mar,
pregonera de l'encís,
—penyora de joventut—,
d'un capoll blanc, nadalenc,
del jardí castellanenc
de la cort del Rei Barbut...!

14-Desembre-1974

A Sussana Peris Ureña.

27

En vespra de Madalena,
el roser que tinc al cor
és bressoler d'una flor
més blanca que l'assutzena.
Quan ja l'oratgell alena
son sospireig més subtil,
m'enlaire penjat d'un fil
per pregonar a Sussana,
bellíssima subirana,
capollet del nostre abril...!

17-Gener-1975

A la Infantona Alexandra Pèrez Bastida.

28

A recer d'una branqueta
de moguda bresquillera,
—penyora de primavera—,
una blanca palometeta
s'ha infantat fent-se floreta.
La brisanya de la mar
bressoleja el somniar
de la Infantona, la flor
que enguany a escollit el cor
del Senyor de l'Algepsar...!

21-Febrer-1975

A Maria Garcia Arquimbau i Pérez d'Herèdia.

29

Si guaites el Campanar
benamada gaiatera,
voràs que la primavera
novella el farà cantar,
perquè quan el Senillar
veu reflorir l'oroneta,
recorda la cançoneta
que el seu cor té per guardó
i canta per Castelló
i per tu, bella floreta.

2-Febrer-1976

A Maria Pilar Gimeno Escrig.

30

A l'ombra del Campanar
de vila i ravals guardó,
vull enlairar un pregó
per Maria del Pilar.
El senyor de l'Algepsar,
d'ofici, somniador,
vol ser el comboiador
de la més blanca floreta
qui ha fet que al cor del poeta
haja reflorit l'amor.

2-Març-1976

A Margarida Pèrez Prats.

31

Al meu cor s'ha obert ferida
en vore el dolç alborar
dels capolls al roserar
i al pradell, la margarida.
Sols l'ecuma l'ha guarnida
i, encara, al fil de febrer,
per l'afany d'un jardiner,
pregona la primavera
assolint ser Gaiatera,
somni, flor, flaire, dosser...!

25-Febrer-1978

A Paula Pradells i Irun.

32

Quan la nostrada planura
s'encén de flor primicera
pregonant la primavera
reblida de fermosura,
catifarà la plaüra
del festívol Castelló,
un bonic capoll, cançó
gaudi del Castell i el Grau,
perquè Paula... n'és la pau
amb molts pradells per guardó!

25-Febrer-1981

A Berta Pradells i Irun.

33

Una florida branqueta
de flaires de romaní,
ha embadocat a un fadrí
rondaller i mig poeta.
Vull fer-li la cançoneta,
—encara que sóc ja vell—,
sota l'esguard del Castell
arrel de la Madalena,
perquè siga molt més plena
la festa gran de Fadrell...!

26-Febrer-1981

*A Eva Marín Segarra, de la Cort d'Honor
de la Infantona 1982.*

34

L'albor, de la nadaleta;
 la flaire, del romaní;
ara, comboi del poeta;
 demà, cimbell de l'avuí.
Rondella un trempat fadrí
 l'esclat d'una rosa blanca
que, per guarnir més la branca
 d'un roser del roserar,
li ha demanat a la mar
 l'escuma d'una calanca...!

25-Novembre-1981

A Eva Maria Segarra Sales.

35

Pel comboi d'un jove amic
que és amic d'un arquitecte,
tinc un poètic projecte
però em faig un embolic.
M'entren picors al melic
en cabdellar un verset,
perquè de rima estic net.
Tu seràs, Eva Maria,
enguany ma encisera aimia.
Vols millor pensat i fet?

5-Novembre-1982

A Begonya Pradells i Irun.

36

Com he pogut oblidar
a un capollet tan lluit
que ha despertat el dormit
cavaller de l'Algepsar?
Quan l'escuma de la mar
amb el blau fa poesia,
quan la novella falzia
s'embolica a la blavor,
quan tot desperta a l'amor,
vull retre't ma cortesia

15-Novembre-1982

A Glòria Bernat d'Amato, Infantona 1984.

37

Perquè t'anomenen Glòria
i li plau al meu antull,
per capollet sense abrull,
vull escriure una falòria.
Rebujant la vanaglòria
de poeta rondaller,
hui et dirè amb el cor sencer
que entre les flors pregoneres
de festes madaleneres,
encimbelles el dosser...!

21-Febrer-1984

A Na Violant, 1984.

38

Per ser Maria del Carme
floreta del meu voler,
vull ser, enguany, cançoner,
i no tinc on recerar-me.

I quin lloc jo trobaria
més enlairat i enciser
si a més de Puig Balaguer
lluïsses el de Maria?

Na Violant, fes la via
que hui et desitja el meu cor,
perquè a més de ritme i flor
seràs, sempre... poesia!

2-Març-1984

A Alexandra Garcia i Ferrer, de la Cort de la Infantona.

39

Perquè et diuen Alexandra
i a més Garcia i Ferrer,
un fadrinot rondaller
 avuí s'ha espolsat la mandra
per fer-te la cançoneta
 que li pertoca al teu cor,
per ser tu la vera flor
 que enguany embruixa al poeta.
Per guarnir el roserar
 de la Cort de la Infantona,
quan ja cançonera l'ona
 broda escumes a la mar,
a l'ombra del Campanar,
 —homenàs de Castelló—,
vull enlairar la cançó
 pregona de Madalena,
desijant-te siga plena
 de goig i satisfacció.

11-Març-1984

VIII.— D'ALTRES PAPERS I PAPERETS
(1973-1983)

Amb motiu d'un parlament a Benicarló.

1

Fa molts anys, quasi més de set-cents, quan encara a les aigües blaves bramava la tonyina son delitós neguit en vore reflectir-se un raig de lluna plena a l'escatosa cua de mítica sirena, quan un poble forà afermat a la terra la treballava a l'ombra de la pitera estàtica, més enllà d'enlairades muntanyes, margevorer de la gegantina Penyacollosa, hi començava el regne d'un príncep jovencell i homenàs, de pèl ros i un pam més alt que un home. Bon fill del Rosselló s'entenia amb els seus vassalls amb la dolça parla que ens entenem nosaltres.

Capficat en la problemàtica de tota mena heretada del seu pare Pere II, la va resoldre i bé. L'Aragó i Catalunya, junyits, germanats pel lleu jou del trempat i valent jovenall que guaitava la mar on niava el perill arrelat a les Illes. I des de Salou se n'anaren solcant amb llurs naus la immensa planura:

Jaume Barberà, "... que amb una fragata de Marsella ixqué e amb ella maltracta les costes sens deixar llaüt dels moros de terra que a pescar eixien..."

I Pere Martell, "... tingué en Tarragona nom de gran soldat en terra i en mar. I son fill En Pere, que fon bon llealista i els Furs de València corretgí amb revista..."

I Joan Lesol, "... Senyor en Provenza, armà a sa despesa les fragates grosses..."

I Jofré de Milà, i Guillem Llovera i tants d'altres cristians cavallers.

Després, sense sang, Ares i Morella, Castelló i Borriol i Vilafamés. El Rei destronat Zeit-Abu-Zeit, a Calataiud fa un llarg parlament amb el jove Rei fent-li donació dels castells més guaites del nostre país: Morella i Sogorb, i Xèrica i Culla, Alpont i Peníscola que, amb ses pertinenències d'Irta, Vinaròs i Benicarló, —llogarets i sènies—, restaren vinclats a les quatre barres, gomfaró del Rei.

Ja han finit les mampreses de guerra. Ara, població dels llocs benguanyats:

I Bernat Olcina, “... restà poblador de la Salzedella quan la rendí el Rei...”

I Ximén d'Urrea, “... en Alcatén, on fundà un castell que al moro embaraza...”

I en Benicarló, que era una alqueria no lluny de Peníscola, “...restà poblador Jordi de Gumbau...”

I arribà l'hora difícil de la pau. Coscolls i baladres, senills i argelagues, són arrabassades pel treball de l'home, —d'home lleidetà, de l'aragonés i del serraí—, que ací va restar emparat per les lleis sorgides d'aquell Rei sabut. Projectió a la mar de Pere III i de Jaume el Just. I fins els galfins tindran que lluir a sobre els seus lloms el groc i el vermell per poder fruit de la nostra mar.

Des d'enllà fins hui, molta aigua ha plogut. Llegons i aixedelles, xarxes i mornells, enlairen cançons d'amor i de pau per encimbellar, —més i més encara—, aquest bell país que el Rei va forjar.

Però, no oblidem que, a més d'hortolans i de mariners, també hi ha qui treballa la fusta engalzant-la l'oreig d'oratgells i albaïnes. El flairós romaní amb l'alé de l'espígol, s'abatollen, cavalcant ventijols muntanyencs, en venir, ofrenant-nos sa essència vital. I els colors matiners de l'albada, i els roents colorins del capvespre, compresats, hui

s'envien a terres llunyanes perquè facen pregó d'aquest poble i d'amables quefers teixidors, com abans així ho feia el sangonós suc que brollava a les vinyes per donar-li al francés sa color. I el cuiram, i la llana, pels camins ben oberts a la mar...!

Hortolans, mariners, artesans, industrials: Festegeu germanats per l'amor fraternal sublimat pel Sant Crist que amb els braços oberts, creuclavat, va voler ser al si d'aquest poble senzill, —per senyor—, cavaller i cristià.

5-Agost-1973

*Amb motiu del traspàs del meu oncle
Manuel Segarra i Ribés.*

2

Pare nostre que estàs en tot i per a tots.
Lloat siga el teu sant nom.
Que es faça sempre la teva voluntat així
en la terra com més enllà de les carnals
despulses, on l'ànima, alliberada, gaudeix
al fons del teu si, —casal de l'inefable—,
l'eterna plaüra. Amén.

25-Febrer-1975

A Bolumar, pintor, amb motiu d'una presentació.

3

Defugir la realitat i caminar pels vials del somni, no ho fa qui vol, sinó qui pot. Afermat pels lligams de la societat de consum, l'home, —Prometeu etern—, s'esforça en evadir-se i cerca camins sense trobar-los. Només la seua espiritualitat li permetrà alliberar-se.

Amb el seu món hippí d'ara, Bolumar, el nostre jove pintor, continua somniant però xafant terra. Aquelles formes ingràvides, estàtiques, de la darrera temàtica, —vitalista i contestatària enfront de l'estaquiroc que sorgia en voltar qualsevol cantó—, són més humanes perquè ja saben que l'estatisme, el gaudi de la vida amb tota la seua plenitud, només es pot assolir amb el món del treball. Qui pogués ser pitera! I així solca i sorrega amb sa suor el si de la mare terra collint flors i més flors, ofrenant a l'amor el fruit de l'esforç amb la joia de qui tot ho rebutja per viure alliberat de tota mena de repressions i donant-se, —ja justificat—, a l'essència que l'enquimera, reblint de somnis, —sempre surant—, els pradells i bucòliques contrades de l'espiritualitat.

Que les formes dionisiaques li donen a beure l'agredolç suc de pampoloses parres per enlairar més i més l'esperit creador acostant-lo on viuen els déus antics que tot ho perdonen quan tot s'adreça, amb sinceritat, per poder combregar amb la Bellesa nua.

15-Gener-1976

A Bolumar, pintor, amb motiu d'una exposició.

4

Endinsar-se pels daltabaixos del subconscient on l'esperit somnia abans de manifestar-se en matèria, n'és, si més no, difícilíssim. I escorcollar les misterioses contradades esforçant-se en combregar amb l'arrel de les motivacions, més difícil encara. I en aquest ordre estic davant l'obra d'un jovencell pintor enquimerat en donar-se reflectit al llenç mitjançant l'eterna poètica de l'amor i de la mort amb tota la tragèdia i goig que ambdues comporten.

Amb transparència de colors, —monocolors—, l'artista gaudeix recreant, sensual, àvid, quasi irrespectuós, les formes femenines de les aquarel·les; intensament eròtic, agressiu, vitalista, —no pot negar que s'ha fet a l'ombra del blau i de l'escuma—, amanyaga la linia que, passionada, antropomòrfica, s'entrecreu junyint voluptuositats; dramàtic en els olis que ens parlen de l'home presoner d'ell mateix, —enxarxat, malaurat i malanat—, cercant camins que l'alliberen de l'estantís del món on ha de viure, reblit de pors i neguits.

Amor i mort, còsmiques fites d'una humanitat adolorida que no sap, —si és que pot—, fruir la vida com cal. I malgrat que la mort sempre serà font de la vida, no hi ha d'oblidar que, al capdamunt, el més enlairat cimbell: L'amor.

20-Gener-1978

5

Pam, pam, orellut...!
A l'ombra del campanar
del benvolgut Castelló,
amb el pam, pam, faig pregó
penyora del festejar.
Des del cel del Senillar
fins la nostra Madalena,
canta el terme a boca plena
la glòria del campeó
que ha atansat la divisió
d'honor fent-li al poble ofrena.
Per assolir millors guanys
hem de posar tot l'empeny
i cercar els viaranys
que pertoca a qui té seny.
Llavors, serà més CASTELL
el Castelló de Fadrell...!
Pam, pam, orellut...!

17-Maig-1981

A la memòria de Manuel Calduch Almela.

6

En memòria de Calduch
 ací es troben conllogats
una colla de sabuts
 de la botànica ciència,
per enlairar la sapiència
 d'un farmacèutic cabut.
Cabut en escorcollar
 de la natura el paisatge
per gaudir florit herbatge
 cercant-li tres peus al gat?
No, senyors, encimbellat
 amb afanyosos delers,
ens mostrarà, capficat,
 un abatoll de quefers.
I des del Penyacolossa,
 Mola d'Ares i El Turmell,
Montgó, Aitana, Espadà, Fredes,
 Tabarca i el Montcabrer,
fins les planeres contrades
 de Vinaròs i Fadrell,
pertot on gomfaronegen
 les quatre barres del Rei.
I no s'oblidà d'anar
 a les Colombrades Illes,
—greus moterons que sorgeixen
 del si de la nostra mar—,
fent més joiosa, més blava

la tasca d'herboritzar.
Hui en Serra d'En Galceran,
a l'ombra del Valentina
Quercus del gran Cavanilles,
recordem la varietat,
—ferragós que no s'aferra—,
per l'amic inventariat:
Setaria adherens. Var.
Font Queri Nova. Calduch.

21-Maig-1981

A Bolumar, pintor.

7

Qui pogués trencar les cadenes i enlairar-se a les cel·lístiques contrades cercant-hi la serenor, penyora de la pau...!

La plàstica poètica de Lluís Bolumar, abans, ens oferia la malaurada fita de l'espantapardals, el ninot abillat de draps vells i amb l'ànima de canya malcorant el lliure ocell que no pot gaudir de l'ora marinera sota el lleuger i tendral remoreig de la verda verticalitat; adés, alliberat de tota mena de represions, vitalista, contestatari, bevent a doll l'agredolç suc dels raïms que li oferien dionisiaques formes, s'acostava a l'essència, —eròtic i agressiu—, d'antropomòrfiques voluptuositats.

Ara i ací, enquimerat, vol assolir amb ingràvides formes alades la clara regió harmonitzada pel cucleig d'uns estels jovenívols sota el cant del silenci.

Camins del somni, qui pogués assolir-los alliberant-se d'aquest món material...!

10-Setembre-1981

A la Colla del Rei Barbut.

8

Hem baixat de la muntanya
guardó de la nostra llar,
per festejar la diada
que pregona el Campanar.

Hui, per totes les contrades
de la nostra llar pairal,
ressona el crit de la festa
d'un Castelló lliberal.

L'aigua de la Rabassota,
l'aborço de la Salut,
el margalló de la Mola,
el millor Rei, el Barbut.

Hem baixat de la muntanya
on s'enlaira el Castell Vell,
per comboiar la diada
de Castelló de Fadrell.

Vítol! Vítol! Vítol!

15-Novembre-1981

Carta oberta a l'amic mort.

9

Ja has assolit la pau i llibertat que tant volies al si del teu silenci. Ja has atansat l'espai obert on nien, adelerats, els somnis. Alliberat descansas on el silenci canta.

I, de segur, s'han esbargit boirines a l'ample i llarg vial per on t'adreces cercant ta rossa albada, sense les voravies d'estalons matussers ni asprives argelagues.

Des del teu infinit, bon amic Sanchis, des del teu més enllà que ja coneixes, segueix nodrint, més afermat encara a la volguda terra valenciana, la nostra vera arrel per a que es pugua fer soca senyera d'un benaurat llorer ombrós on tots junyits, gaudeixquen la pau i llibertat a tu negada. Silenci, amics. Guarner no ha mort, descansa.

16-Desembre-1981

A Adelita Garcia Ramon.

10

Un vespre de gener, amiga Adela,
vas fer mutis darrer en la comèdia,
—millor—, tragicomèdia de la vida.
De sobte, el res i el tot. Sense adonar-te'n,
sense que els benvolguts se n'adonaren,
te'n vas anar silent, sense una queixa,
com vas passar el teu vital periple
per aquest món dolent que es perd en lluites.
Donant-te tota tu a l'espai obert
on la suprema essència dóna vida,
on brolladissos, celístics aubellons
sorreguen banaurances i plaüres,
alliberada ja de la flassada
que comporta neguit, —presó de l'home—,
gaudeixes l'inefable alfa i òmega
al si de les galàxiques contrades,
on l'esperit atansa llibertat.
Què més puc dir-te jo, amiga Adela?
Gaudeix la pau que t'has guanyat en vida
i al bres plaent de la materna terra,
dorm i somnia i vetlla per nosaltres.

20-Gener-1982

Amb motiu de Carnestoltes.

11

Grotesc i destarifat,
carregat de bogeries,
només per passar tres dies,
Carnestoltes ha arribat.
De colorins habillat,
cridadís, manifasser,
va pregonant pel carrer
i amb veu prima, la follia
que segella sa homenia,
cercant-li tres peus al gat.

Esperpèntic, corrande,
volta, crida i fa gatzara
disfrassat de la mascara
d'alló que voldria ser.
I comboia el seu deler
de cabut, dimoni o bruixa,
per oblidar la corruixa
matussera de la mort,
fruit, per al seu conhort,
de la por que l'entabuixa.

Visquem la vida sencera,
amb plenitud, com li cal,
arremangant-se el camal
i enlairar més polseguera.

Hui, la nostra primavera,
assabentarà al veïnat
que Carnestoltes ha nat
per alleugerar la vida.
Corrandem-nos, fem la crida:
Visca, visca el mascarar...!

10-Febrer-1982

A un jovencell amic.

12

No sé si fa fet un pacte amb el dimoni
o ha nat al si d'un esperit angèlic,
brolladissa besllum de l'ordre cèlic
fa que tot el seu tot siga l'idoni.

Jo sóc l'amic que avui duu el testimoni
d'un jovenall del clàsic món modèlic.
Pel bell antull d'un fat mefistofèlic
és i serà cristall de pur carboni.

Per ell no passa el temps. Pregona vida.
Sa ferma joventut sempre florida
de gessamins novells, té l'ambrosia

de l'apol.lí donzell que viu un somni.
Ara és sonet, —deler del meu insomni—,
acurullat de ritme i melodia.

(sense data)

Al compositor Josep Evangelista i Mati, la seva dona.

13

Sota l'esguard de l'enyor
desperta el cor del poeta
per comboiar la Naveta
de "Es tudons", nial d'amor.

Dos tudons, —ferma parella—,
per gaudir d'un somniar,
reblits de l'amor novella
van creuar la nostra mar.

Dos tudons, —que meravella!—,
delerosos de volar,
van gaudir la tonadella
nacrada que lluu la mar.

Dos tudons, a cau d'orella,
—delitós corruquejar—,
van fer més blava la vella
blava blavor de la mar...!

15-Agost-1982

14

Tombatossals, el mite de la terra
que ens va parir com al gegant parire
Penyeta Roja pel do de Tossal Gros,
somni brollat de l'entramena fètil
de l'aiguamoll que es mira a la mar blava
per retrobar les mítiques cadences
que el jovenall gregal tremolejava,
reblit d'amor per la mediterrània
nostrada mar, plaent, boquibadat.
Benvingut sigues, gegant, altra vegada
per al conreu del pobre Rei Barbut,
—vell i capsot senyor d'aquesta Plana—,
i així infantar el temps que ha esdevingut.
Tragapinyols, Cagueme, Bufanúvols,
Arrancapins, Merilde, —la Infantona—,
i en Garxolí, fadrí desficaciat,
conqueridors de colombrades illes,
comboiadors de somnis i avalots.
Ací els teniu, xiquets. Ara, fruïu-los
sota l'ombrós esguard de Pere Rambla,
fantàstic bres d'un món quasi perdut.

10-Setembre-1982

A la colla dels "Moros de l'Alqueria".

15

Ai Alhazarc, Alhazarc,
homenàs de l'Alqueria...!

Rondinejava el renoc
les marjaleres contrades
enlairant les greus tonades
que li pertoca al badoc.
Tot era pau i treball.
A la vora de sequiotes,
les verdinegres granotes
saltironen a destall.
Les figues regalimaven
son saborós i dolç suc,
mentre els borinots volaven
brunzint l'escaient embuc.

Ai Alhazarc, Alhazarc,
homenàs de l'Alqueria...!

Però, En Jaume d'Aragó,
ros i trempat jovencell,
vol conquerir el castell
que és guaita al cim d'un turó.
I Alhazarc, gomfaroner
del rei moro d'Alardell,
parlamentà amb el donzell
seriós i capdavanter.

Trencaren els dos palletes
enxegant-se a fer la mà.
Cavallers, a l'endemà
quin batallar d'espasetes.

Ai Alhazarc, Alhazarc,
homenàs de l'Alqueria...!

A trenc d'alba, de matí,
pels voltants del Castell Vell,
quan despertava el garbí,
els cavallers de Fadrell,
sota el ressò de dolçaines
i a l'esguard del tabalet,
arremataren el plet
amb un trafegar de baines.
Testimoni de la història
de la nostra llar pairal,
anyalment lluu la falòria
d'envermellir un bancal.

Ai Alhazarc, Alhazarc,
homenàs de l'Alqueria...!

27-Desembre-1982

A les penyes festeres del Grau de Castelló.

16

Arremanga't el camal
i voràs que polseguera!

Cavallers, visca la vida.
Un poble es sent rondaller
i a festejar vos convida
un Sant Pere mariner.

Arremanga't el camal
i voràs que polseguera!

Fem un repic de castanyes
amb l'ajut del dolçainer
i rebutjem les migranyes
que és Sant Pere, mariner.

Arremanga't el camal
i voràs que polseguera!

Divertim-nos, fem cridalla,
oblidem tot el quefer
que hui tot el Grau batalla
per Sant Pere mariner.

Arremanga't el camal
i voràs que polseguera!

El bou, trempat, jove i brau,
ací està per festejar
i més i més enlairar
la festa d'un poble en pau.

Arremanga't el camal
i voràs que ploseguera!

Engarlandem-lo de flors,
música, dansa i cohets
i que festegen els cors,
ara no pertoquen plets.

Arremanga't el camal
i voràs que polseguera!

8-Gener-1983

*A "Els llauradors" i amb motiu de la presentació
del novell disc ARRUIXA, QUE PLOU...!*

17

Amics tots:

Vetací altra vegada,
ben reblides de sabes pairals,
les cançons de la terra nostrada,
que han brollat del ver si d'aiguamolls i senills,
soplujades pel cant de l'onada
i a l'ombrall cançoner del torrat Campanar.

Llauradors de Fadrell,
habillats amb la brusa dels avantpassats,
de bell nou,
amerats del lirisme que lluu el que és popular,
bé sabran esbargir,
a recer del garbí jovenall que esdevé
del joiós trafegar de la mar,
les eternes cançons d'una arrel lliberal,
sense por als ponents ni mestrals matussers.

S'intueix eixe alè mariner,
pregoner de la festa que ací festegem,
honorant el record d'aquell rei jovenàs
de pèl ros i valent,
fundador de la nostra ciutat.

I el record dels vells jocs de xiquets corranders.
I el Castell que guaitava l'espai
on s'engronsa l'escuma i el blau,

aleshores, potser angunió
pel greu solc de les naus d'enemics sarraïns.

I el fanal virginal guardonat de colors
que lluim tots els anys

passejant-lo per Vila i Ravals.

I Lledó, a l'esguard de la blanca floreta
que la Verge ha tingut i tindrà per dosser,
enflairant eixa albada de maig, do d'amor cançoner.

Ací estem conllogats,
per oir, escoltar i sentir
les novelles cançons que sopluga l'Arruixa que plou,
el nou disc dels amics Llauradors.
Bon profit.

Castelló, 1-Març-1983

Amb motiu del bateig d'una xiqueta.

18

Aigua que tot ho pots,
neteja de neguits l'ànima meua...!

Flama que tot ho encens,
dona'm els dons que omplenen ta foguera...!

Vent nafrador del món,
enlaira'm fins el cim de la celístia...!

Terra d'on he vingut,
mare del meu no-res, espera'm...!

Abril, 1983

A una xiqueta amb motiu de la primera comunió.

19

Sangonós cos de l'home creuclavat
per assolir la redempció de l'home...!
Beneït siga, per sempre, el teu sant nom...!

Malferit cos de Crist sacrificat
per assolir, de veritat, l'amor...!
Beneït siga, per sempre, el teu sant nom...!

Lluminós cos de Crist ressuscitat
per assolir l'eternitat de tots...!
Beneït siga, per sempre, el teu sant nom...!

Sublimat cos de Crist sacramentat
per assolir la pau de l'esperit...!
Beneït siga, per sempre, el teu sant nom...!

Abril, 1983

*Al xiquet XAVIER ARMENGOT GUARDIOLA
amb motiu del seu naixement.*

20

Gloriós Sant Ramon No-nat,
 quin xiquet ens has portat...!
Nin, ninet, ninoi, ninó,
 que bonic és l'infantó...!

Al vell Roser, d'una flor,
ha nat un ros anyellet
més bonic que el capollet
que desitjava el meu cor.

Gloriós San Ramon No-nat,
 quin xiquet ens has portat...!
Que bonic és l'infantó,
 nin, ninet, ninoi, ninó...!

Més blanc que ho és la gavina,
més blau que la nostra mar,
més subtil que una albaïna
sota el cel del Senillar.

Gloriós Sant Ramon No-nat,
 quin xiquet ens has portat...!
Nin, ninet, ninoi, ninó,
 que bonic és l'infantó...!

Ton pare està treballant,
la mare farà l'olleta,
tu faràs la dormideta
que pertoca a qui és infant.

Gloriós Sant Ramon No-nat,
 quin xiquet ens has portat...!
Que bonic és l'infantó,
 nin, ninet, ninoi, ninó...!

16-Febrer-1984

En record del jove Xavier Porcar.

21

Que jove ens has deixat, amic Xavier!

Quan ja l'ora d'abril naix a la mar,
quan les flors primiceres sospiregen
novelles i agredolces galanies,
quan el fadrí trempat que lluu la vila
comboia l'abatoll de les campanes
per pregonar la nostra festa grossa,
l'esquerpa Mort, —potser que disfrassada
fruit de malaurades carnestoltes—,
ha fet un capitomb i t'ha envoltat
del malfaent torball de la tenebra.

Que jove ens has deixat, amic Xavier!

I en el teu alborar primaverl,
en columbrar la vida com pertoca,
passionat del greu quefer diari,
te n'has anat deixant desconsolats
a tots els teus i amics que bé et volien.
Que aquest periple etern que ara comences
on no existeix l'abruill ni l'argelaga,
et porte a les celístiques contrades
on l'estelat cluqueig guarneix la pau,
on el silenci canta a l'estelada...!

Que jove ens has deixat, amic Xavier!

6-Març-1984

TAULA

	<u>Pág.</u>
BRANCAL	9

I.— CANTATA DELS DOTZE ESTELS

1. Gènesi	17
2. Invocacions	18
3. Endreça	20
4. Cançoneta de la lluna	21
5. Crit de la terra	22
6. Do de l'amor	24
7. Gota de rosada	25
8. Galania	26
9. Verge aimia	27
10. Albada	28
11. Precs	29
12. Salve	30

II.— VIATGE ASTRAL

1. Ple d'alifacs, presoner de la vida	33
2. Era una nit d'estiu rodona i plena ...	34
3. M'assagetat malavinguda fada	35
4. Va vindre a mitja nit amb ulls encesos	36

III.— CARTES I SONETS

I. *Cartes a Gerard*

1.	Ho recordes, Gerard?	43
2.	El foc roent i ardit de la foguera ..	44
3.	L'amor i la bellesa, tenen sexe? ...	45
4.	Vinc de la mar, Gerard	46
5.	Avui he estat amb els morts	47
6.	Ja plou, Gerard, ja plou	48
7.	I el vent, esclavitzat, harmonitzant-se	49
8.	He vist la forma humana	50
9.	Trenca els lligams que t'apresonen	51
10.	Mai no has rebut la flaire	52
11.	Amar, amar i ser amat	53
12.	La meua vista no està ja per a trots	54

II. *Sonets íntims*

1.	Novell grumet que alhora m'apresona	57
2.	Amor, tothora amor, és l'exercici ..	58
3.	Tanques sense voler i amb clau el pany	59
4.	Un capvespre molsut del nuu febrer	60
5.	Pensa que el meu amor és sentiment	61
6.	Dins del meu cor rosega i més rosega	62
7.	Ja sóc proper a la molsuda vora ...	63
8.	Obre de bat a bat l'embaldellada .	64
9.	Vulc atansar la mística planeta	65
10.	Si jo pogés matar la teua pena	66
11.	Voldria ser la mar per a engronxar-te	67
12.	Lligasses de la carn que m'apresonen	68

IV.— SOLCS

1.	Ja quasi sóc al cim	73
2.	El món de l'art serà?	74
3.	He esglaonat un raig	75
4.	Meu jovencell amic	76
5.	He estat al cementeri	77
6.	Guaita de l'erm bançal	78
7.	Quina plaüra	79
8.	Quant vull els meus grumets	80
9.	He viscut colze a colze	81
10.	On és el límit del tot i del no-res?	82
11.	Fantasmagòric	83
12.	Clafit de colorins	84
13.	Palmeres i palmeres	85
14.	Estic ací	86
15.	Vetací el meu deler	87
16.	On vas meu jovenall?	88
17.	També vaig assolir	89
18.	Calitja de la nit	90
19.	I, mentrimentre, al cel	91
20.	Roent i càlid	92
21.	Com ja conec, amic	93
22.	Ja estic cansat	94
23.	Aferma't, jovenall	95
24.	Ja sóc al cim	96

V.— LA DARRERA VEU

1.	Zenit de Prometeu	105
2.	Ocàs de Prometeu	119

VI.— EL MÓN DE LES BESTIOLES

1.	De la terra	139
2.	De l'aire	147
3.	De l'aigua	157

VII.— GALANIES

1.	A Carmela Virgili Traver	169
2.	A la flor del taronger	170
3.	A Maria del Carme Albiol	172
4.	Als jovenalls rondallers de dissabtes de maig	173
5.	A Maria del Carme Albiol	176
6.	A Mossén Torres	178
7.	A les gaiateres de la Gaiata 3	180
8.	A Neleta Barberà	183
9.	Amb motiu de guarnir amb versets moca-dors madalenencs	185
10.	Al president de la Gaiata 3	189
11.	A Maria Lledó Vicent Aguilar	191
12.	A Elena Rodriguez Ripollés	192
13.	A Maria Teresa Dolz Garcia Mingarro .	193
14.	A Tereta Royo Fabregat	196
15.	A Elisa Tarragon Albella	197
16.	A Maria Lledó Aguilar	198
17.	A la madrina del Col·legi menor	199
18.	A Ana Blasco	200
19.	Amb motiu d'unes eleccions	201
20.	A Isabel Peris Trias	203
21.	A la Infantona Maria Sales Muñiz	204
22.	A Na Violant, Maria Elena Mulet	205
23.	A Maria Mercé Borràs Valls	207
24.	A Na Violant, Maria Obdulía Pérez ...	208

	<u>Pág.</u>
25. A Sussana Peris Ureña	209
26. A Na Violant, Assumpció Adsuara Segarra	210
27. A Sussana Peris Ureña	211
28. A la Infanta Alexandra Pérez Bastida	212
29. A Maria Garcia Arquimbau i Pérez d'Heredia	213
30. A Maria Pilar Gimeno Escrig	214
31. A Margarida Pérez Prats	215
32. A Paula Pradells i Irun	216
33. A Berta Pradells i Irun	217
34. A Eva Marín Segarra	218
35. A Eva Maria Segarra Sales	219
36. A Begonya Pradells i Irun	220
37. A Glòria Bernat d'Amato	221
38. A Na Violant, 1984	222
39. A Alexandra Garcia i Ferrer	223

VIII.— D'ALTRES PAPERS I PAPERETS

1. Amb motiu d'un parlament a Benicarló	227
2. Amb motiu del traspàs del meu oncle Manuel Segarra Ribés	230
3. A Bolumar, pintor	231
4. A Bolumar amb motiu d'una exposició	232
5. Al C.D. Castelló	233
6. A la memòria de Manuel Calduch Almela	234
7. A Bolumar, Pintor	236
8. A la colla del Rei Barbut	237
9. Carta oberta a l'amic mort	238
10. A Adelita Garcia Ramon	239
11. Amb motiu de Carnestoltes	240
12. A un jovencell amic	242

13.	Al compositor Josep Evangelista i Mati, la seua dona	243
14.	Brançal de còmic TOMBATOSSALS de Pe- re Rambla	244
15.	A la colla "Moros de l'Alqueria"	245
16.	A les penyes festeres del Grau de Castelló	247
17.	A "Els llauradors" amb motiu de la pre- sentació d'un disc	249
18.	Amb motiu del bateig d'una xiqueta ..	251
19.	A una xiqueta amb motiu de la primera comunió	252
20.	Al xiquet Xavier Armengot Guardiola amb motiu del seu naixement	253
21.	En record del jove Xavier Porcar	255

Aquest llibre OBRA COMPLETA,
(Addenda), s'acabà d'imprimir a
Castelló de la Plana i als obradors
de A.G. Armengot, la vespra de
Tots-Sants de l'any 1984.

Ex-Libris

Quiet somniar...!

